

Hírek, ismertetések

Goda Lajos

1931-1994

1931. szeptember 10-én született Derekegyházán, Csongrád megyében, szegény paraszt család negyedik gyermekeként. Alsó elemi iskoláit szülőfalujában, polgári iskolai tanulmányait a dolgozók esti iskolájában végezte. Tanárai és munkatársai javaslatára 1951 nyarán jelentkezett és felvételt nyert a Debreceni Kollégiumba, ahol egy év kemény és kitartó tanulással középiskolai szintű tanulmányait 1952. júliusában sikeres szakérettségi vizsgával fejezte be.

Egyetemi tanulmányait 1952-56 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem Élet- és Földtudományi Karának geológus szakán folytatta és 1956. szeptember 28-án sikeres államvizsgával geológusi oklevelet szerzett.

Geológusként a Miskolci Mélyfúró Vállalatnál 1956. október 2-án kezdett dolgozni. A vállalat neve többször változott, ő azonban mindvégig kitartott. Így csupán egyetlen munkahelye volt, ahol feladatai egyre sokrétűbbek lettek.

Kezdetben anyagfeldolgozó geológusként dolgozott a rudabányai vasérc-, a tokajhegyaljai vegyesásvány-, a borsodi és ózdi barnaköszén kutatásoknál. Kiemelkedő munkája révén 1958-ban a Putnoki Üzemvezetőség vezető geológusi beosztást kapott. Itt ismerkedett meg feleségével, élete fogytáig társával. Hazásságukból 1963-ban leányuk született, s utóbb két unokájuknak örvendhettek.

E munkakörben szerezte bővebb ismereteit a borsodi és az ózdi barnaköszén-medence földtani felépítéséről, majd foglalkozott a két medence ősföldrajzi kapcsolatának problémájával.

Az üzemvezetőségek 1968. évi átszervezése során került Miskolcra, ahol a vállalat földtani osztályának vezetője, 1975 és 1976 között kutatási osztályvezető, 1976. augusztus 1-től 1989. március 15-ig üzemi főgeológus, illetve a vállalat főgeológusa, majd 1989. március 15-én kinevezik földtani igazgatóhelyettesnek. E munkakört töltötte be a vállalat önprivatizációjának végrehajtásáig.

Ezt követően lelkes szervezője, majd alapító tagja a földtani osztályból alakult GEO-KOMPLEX Kft-nek. E munkahelyről 1990. december 31-én kerkedvezményes nyugdíjba ment.

Goda Lajos

A szakterületén töltött 34 év alatt, Északmagyarország egyik legnagyobb regionális földtani- és haszonanyag-kutatási ismeretekkel rendelkező ipari geológusává nőtte ki magát. Elsősorban ott, később az egész ország területén kőszén-, érc-, vegyesásvány-, építőanyag-, és vízkutatási feladatokban vett részt. Sikeresen alkalmazta a legújabb üledékföldtani vizsgálati módszereket a különféle kutatófúrások értékelése során. Az építőanyagok (kő, díszítőköv, kavics, agyag, andezit, stb.) kutatása területén a földtani folyamatokból levezethető haszonanyag tulajdonságok elemzésével célirányos feltárásokkal igyekezett a legkisebb ráfordítással elérhető optimális eredményeket elérni. Munkája során 1970-ben a mongóliai érc kutatásokban is részt vett. Számos expedíciós munka zárójelentésének összeállításában segédkezett.

Munkája elismeréseként többször is kitüntették: Főigazgatói dicséret (1960.), Kiváló dolgozó (1969., 1974., 1984.), A földtani kutatás kiváló dolgozója (1974.), Kiváló munkáért kitüntetés (1984., 1986.). Ez utóbbit (1986) a Magyarhoni Földtani Társulattól kapta. Folyamatos munkája után megkapta a törzsgárda ezüst fokozatát és a Bányászati Szolgálati Érdemrem arany fokozatát is.

Súlyos betegségben halt meg Gödön. 1994. június 17-én temették a dunakeszi új temetőben nagy részvét és kollegáinak búcsúztató szavai mellett.

NAGY István — OSWALD György — RADÓCZ Gyula — SZILÁGYI Albert

Szemelvények GODA Lajos szakmai jelentéseiből.

Publikációk

1. 1967. (társszerzővel): Miskolc tanács háztéri vízkutató fúrás földtani, tektonikai és hidrogeológiai eredményei - M. Hidr. Társ. Borsodi Csoportja sokszorosítása, *in*: Miskolc és Borsod-Abaúj-Zemplén megye termásvíz kutatási és feltárási lehetőségei, p. 59.
2. 1968. (társszerzőkkel): Összefoglaló ismertetés Borsod-Abaúj-Zemplén megye hévíz előfordulásairól - Hidrológiai Tájékoztató, június, pp. 77-82.
3. 1979. (társszerzőkkel): Magyarázó Miskolc város építésföldtani atlaszához. Avas-Észak - KFH kiadvány, Budapest, 176 p.
4. 1981. (társszerzővel): Molasz képződmények terepi bemutatása: Bélapátfalva, homokbánya (ottnangi), Dédestapolcsány, homokbánya (kárpáti), Bánhorváti homokbánya (ottnangi). *In* BALÁZS E. et al.: Földtani kirándulások a magyarországi molasz területeken. MÁFI kiadvány, pp.146-154.
5. 1988. GODA Lajos: MAJROS Lászlóné VOJNAVA Szvetlana Pavlovna 1936-1988 - Borsodi Műszaki Gazdasági Élet 22.4. pp-33. 4. pp-30. továbbá Földtani Közlöny 119.1. 1989. pp.76-77.

Kézírtas jelentések

1. 1962. (társszerzőkkel): Kistelek-VII. (Duclos) összefoglaló földtani jelentés - MGSZ. Országos Földtani Adattár (MGSZ-OFA)
2. 1964. GODA L.: Összefoglaló földtani jelentés és készletszámítás a Nagyréde-környéki felderítő fázisú kutatásról - MGSZ-OFA.
3. 1977. (társszerzőkkel): Erdőbénye - Mulatóhegy és Barnamáji andezit előfordulás részletes fázisú kutatásának összefoglaló bányaföldtani jelentése és készletszámítása - MGSZ-OFA.
4. 1977. (társszerzővel): Gánt-felsőlegelői ladini dolomit előfordulás előzetes-részletes fázisú kutatás összefoglaló bányaföldtani zárójelentése és készletszámítása - MGSZ-OFA.

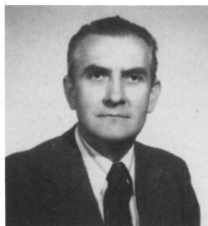
5. 1978. (társszerzőkkel): Összefoglaló földtani zárójelentés és készletszámítás az Eger-tihaméri riolitufa előfordulásáról - MGSZ-OFA.
6. 1980. (társszerzőkkel): Recsk - Csákánykői andezit előfordulás részletes fázisú kutatás összefoglaló földtani jelentése és készletszámítása - MGSZ-OFA.
7. 1981. (társszerzőkkel): Bercel és Fogashegyi andezit előfordulás előzetes-részletes fázisú kutatásának összefoglaló zárójelentése - MGSZ-OFA.
8. 1981. (társszerzőkkel): A Kálkápolna - Füzesabony környéki felsőpannóniai lignittelek fedőjében lévő agyagok korrelációs-genetikai és ásvány-kőzettani vizsgálata - MGSZ-OFA.
9. 1982. (társszerzőkkel): A Dubicsány - Sajóvölgyi barnakőszén terület előzetes fázisú kutatás zárójelentés összefoglaló adatai - MGSZ-OFA.
10. 1982. (társszerzővel): Nagyút - Kápolna - Füzesabony térségében kifejlődött felsőpannóniai lignittelekben lévő agyag rétegek korrelációs genetikai-ásványkőzettani vizsgálata - MGSZ-VOFA.
11. 1983. (társszerzőkkel): Karácsond - Gyöngyöshalász térségében kifejlődött pliocén-kvarter agyagtelepek korrelációs-égetési és ásvány-kőzettani vizsgálata - MGSZ-OFA.
12. 1983. (társszerzővel): Az LKM. Mexikóvölgyi mészkö bánya előzetes fázisú kutatás zárójelentése - MGSZ-OFA.
13. 1983. (társszerzővel): Tardona-Peres barnakőszén előfordulás előzetes fázisú kutatásának összefoglaló zárójelentése - MGSZ-OFA.
14. 1984. (társszerzőkkel): Cserhát DK-i előtér felsőpannóniai agyagtelepek korrelációs és ásványkőzettani vizsgálata - MGSZ-OFA.
15. 1985. (társszerzővel): Információs jelentés Miskolc Déli-medenceperem előkutatásának első szakaszáról - MGSZ-OFA.
16. 1986. (társszerzőkkel): Vécs - Kálkápolna - Nagyút és Detk térségében előforduló pleisztocén és felső-pannóniai agyagtelepek teleptani vizsgálata - MGSZ-OFA.
17. 1988. GODA L.: Kiegészítő jelentés a Sárospatak - Szemicehegyi piroxéndezit előfordulás Ny-i területén végzett részletes fázisú kutatásról - MGSZ-OFA.
18. 1989. GODA L.: Összefoglaló földtani jelentés és készletszámítás a süttői édesvízi mészkö előfordulásról - MGSZ-OFA.

Dr. Török Endre

1929. január 19. – 1994. augusztus 7.

Erős akarattal, zokszó nélkül tűrt, több éves betegség után 1994. augusztus 7-én elhunyt Dr. TÖRÖK Endre, a Budapesti Műszaki Egyetem Mérnökgeológiai Tanszékének nyugalmazott docense, címzetes egyetemi tanár.

A Győr-megyei Téten született. Iskoláit Győrben és Pápan végzte. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán 1953-ban szerzett tanári oklevelet. Érdeklődése a földrajzhoz és a fiatal korú földtani képződmények vizsgálatához vonzotta. Az

egyetemi évei alatt, a nyári szünidőben részt vett Dr. RÓNAI András alföldi földtani térképező munkáiban.

Tanári oklevele megszerzése után 1953–54-ben a Népművelési Gimnázium tanára és kollégiumi igazgató, majd 1957–59-ben a Fővárosi Tanács Tanuló Otthon kollégiumi nevelőtanára. 1957–59-ben az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Várashelyi Pál Diákotthonának igazgatója. Miután több ízben kérte az ÉKME rektorát, hogy mentse fel diákotthoni igazgatósága alól, mert szeretne szakmájában elhelyezkedni, – áthelyezik az Ásvány- és Földtani Tanszékre tanársegédnek. A tanszék munkájába gyorsan beilleszkedik, az üledékes kőzetek petrográfiájával és genetikájával kezd el foglalkozni. 1962-ben ebből a témából írja és védi meg doktori értekezését is. 1964-ben kinevezik adjunktusnak.

Az Ásvány- és Földtani Tanszéken végzett munkája mellett, mint főiskolai docens – a főiskola Győrbe telepítéséig – előad és gyakorlatokat vezet a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Közlekedési-Építési Karán is.

Docensi kinevezését az Ásvány- és Földtani Tanszékre 1979. július 1-én kapja meg. 1985-ben megvédi a műszaki tudomány kandidátusa cím elnyerésére benyújtott, az egy évtizeden át folytatott részletes kavics-vizsgálatainak eredményeit összefoglaló értekezését.

Mindjobban elhatalmasodó betegsége egyre inkább gátolja a járásban, ezért 1992. június 30-án nyugdíjazzzák. Mint nyugdíjas továbbra is részt vesz a tanszék kutató munkájában, élete végéig biztosították részére a nyugodt munka lehetőségét.

Oktatói munkáját nagyra értékelték, 11 egyetemi jegyzet megírásában vett részt. 1964-ben és 1975-ben megkapta az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetését, nyugdíjazásakor a címzetes egyetemi tanári címet.

Kutató tevékenysége elsősorban a tanszék szedimentpetrográfiai és építésföldtani térképezési munkájához kapcsolódott. Fiatalkori munkái közül igen értékes a Marcal-völgyi geomorfológiai, szedimentpetrológiai és különösen a szobi Csák-hegy geomorfológiai és petrográfiai vizsgálatát tárgyaló munkája, ebben több elavult megállapítást tisztázott. Kutató munkájából a kavics-vizsgálatai emelkednek ki, ehhez külön szedimentpetrológiai laboratóriumi részleget alakított ki a tanszéken. Az egész ország kavics előfordulásait megvizsgálta, hogy mennyire alkalmasak építési célra. Összefoglaló monográfiájának megjelentetésében a halál akadályozta meg. Az építésföldtani vizsgálatok során főleg az építésföldtani térképezésből vette ki részét. A főváros mérnökgeológiai térképsorozatának elkészítésében a pesti és budai oldalon is készített az egész terület lefedő felvételeket. A Balaton környékén több település regionális térképeinek elkészítésében vett részt.

Kutatási eredményeit 34 tanulmányban és 52 kutatási jelentésben foglalta össze.

A budaörsi "régii" temetőben helyezték örök nyugalomra augusztus 30-án.

In memoriam Farkas Tiborné Erdődi Erzsébet

(1934–1994)

Rokonok, ismerősök, egykori munkatársak megrendülten vettek búcsút 1994. szeptember 30-án a gyulavári temetőben a 61. életévében váratlanul elhunyt FARKAS Tiborné ERDŐDI Erzsébet geológustól, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet egykori csoportvezetőjétől. Sírjánál a VITUKI Rt. Hidrológiai Intézet igazgatója, LIEBE Pál méltatta a több évtizedes pályafutás főbb állomásait, a korán befejeződött tartalmas életutat.

1934. augusztus 27-én Gyulaváriban született, ahol elemi iskoláit is végezte, majd 1953-ban a gyulai Állami Erkel Ferenc Gimnáziumban érettségizett. Hogy milyen indíttatásból választotta élethivatását, azt nem tudjuk, de tény, hogy érettségi után az Eötvös Loránd Tudományegyetem Élet- és Földtudományi Kara geológus szakára iratkozott be. Anyagismeretét és a fúrás-technika elemeit kitűnően tudta gyarapítani évközbeni nyári gyakorlatain az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt, jelenleg MOL Rt. laboratóriumában és a zalai olajkutató fúrásoknál. A kőbányai téglagyár mintegy 30 m magas feltárásának nagy részletességű feldolgozását elvégezve, azt 1957-ben "Kőbányai pannóniai képződmények üledékföldtani vizsgálata" címen, mint szakdolgozatot nyújtotta be. Diplomáját az akkor már négy és fél évre hosszabodott tanulmányi időszak miatt 1958-ban kapta meg.

Első munkahelye az 1958. április 1-én vidéki vállalatokból és üzemekből alakult budapesti központú Országos Vízkutató és Fúró Vállalat. Egy évig a Művelődési Minisztérium ösztöndíjasaként dolgozott és már ekkor igen fontos feladatot kapott. Részt vehetett a nagy hévízprogram kezdeti időszakában, amely azután az 1960-as években érte el csúcspontját. A szentesi, a békéscsabai és a gyulai 1700–2000 m mélységű hévízkút helyszíni földtani ellenőrzését végezte, ahol már fúrási mintaanyagban vizsgálhatta azt a pannon összletet, amely szakdolgozatának tárgyát is képezte. A hévízfeltárás kiszélesítése összefüggésben volt a mezőgazdaság jelentős állami támogatásával, amelyek keretében soha nem látott számban valósulhattak meg a nagy mélységű hévízkutak. Természetesen hasonló lehetőségek kínálkoztak egyéb közület részére is, különösképpen fürdő létesítéskor, amelyet leginkább az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság finanszírozott, bár igen gyakran a minisztériumok is nyújtottak hozzá segítséget. A kutató-fúrások és az alapfúrások a földtani megismerésen túl a hidrogeológiai viszonyok tisztázását is elősegítették és nagyon sokszor hévízfeltárást is eredményeztek.

Farkas Tiborné

A gyakorlati munka további szélesítésére az adott lehetőséget, hogy a vállalat Vízföldtani Osztályának tevékenysége a vízföldtani szakvéleményezés mellett új országos feladattal bővült, amelyre a tervet URBANCSEK János főgeológus már 1958 előtt megfogalmazta. Úgy látta, hogy az ország artézi kútjainak rendkívül hiányos nyilvántartását kizárólag helyszíni térképezéssel lehet csak teljessé tenni. Ezzel a tervvel az Országos Földtani Főigazgatóság is egyetértett annak reményében, hogy az egységes földtani és vízföldtani kép az egész országban kialakítható lesz. Így azután az Országos Vízügyi Főigazgatóság az Országos Földtani Főigazgatóság támogatásával elrendelte az országos artézi kút kataszterezést. Az országos felmérés az egyes intézményeknél és egyéneknél tárolt adatok összegyűjtésével kezdődött, majd a helyszínen a kutak helyének rögzítésével, azaz térképezésével folytatódott és legvégül a kiadvány részére az adatok feldolgozásával zárult a kataszteri munka.

A térképezés 1958. augusztus 1-én kezdődött és 1961. december végén fejeződött be. A két részre bontott munkamenetben FARKAS Tiborné is maximálisan részt vett. Az adatgyűjtés után térképezést végzett Pest megyében, Budapesten, Békéscsabán, Szegeden és Gyulán. Ezt követően a 18 főből álló térképező csoport vezetésére kapott megbízást. A terepi munka befejezését a 35.000 fúrt kút műszaki, vízföldtani és vízkémiai adatainak belső feldolgozása követte és annak eredményeképpen 1963-ban megjelent a kétkötetes "Magyarország mélyfúrású kútjainak katasztere" c. kiadvány. Ettől kezdve azután folyamatosan kiegészült a kataszter, hiszen a Vízföldtani Szolgálat már országos feladatokat látott el a 34/1960. sz. OVF-OFF utasítás alapján, amely minden kivitelezőt kötelezett a 10 m-nél mélyebb fúrt kút adatainak szolgáltatására.

Hogy milyen nagy jelentőségű volt a térképezés és az azt követő, mindenki részére hozzáférhető feldolgozás, azt az is bizonyítja, hogy 1994-ben a VITUKI Rt. immár a XVIII. kötetet adta ki. Nem csekély gazdasági kihatása is volt e nagy munkának, mivel ezt követően lecsökkent a meddő kutak száma, termelékenyebb lett a tervezés és nagyarányú artézi kút telepítési program indult meg az országban mind az ivóvíz-, mind a hévízellátás területén. Mindemellett a műszeres mérésekkel együtt számos elméleti összefüggés és következtetés kimunkálására, majd később lehetőséget adott a számítógépes adatfeldolgozásra is. A kétkötetes mű képezte alapját a VITUKI kiadásában megjelent "Magyarország hévízkútjai" első kötetének (1965). Ez a kiadvány hasonlóan az előbbihez, folyamatosan megjelenik és most érte el a VI. kötetet, amely 1993-mal bezárólag közli az 1203 létesített és ebből az összes működő 807 hévízkút adatait.

A térképező munka egyik igen részletes földtani és vízföldtani feldolgozását testesítette meg URBANCSEK János: Szolnok megye vízföldtana és vízellátása c. munkája, amelynek kivitelezésében FARKAS Tiborné is jelentős részt kapott. A mélyfúrású kutak nagy szakmai elismerést kiváltó számbavételének sikeres végrehajtásáért 1963-ban az OFF-től a Földtani kutatás kiváló dolgozója kitüntetést kapta.

Ilyen előtanulmányok után 1963-ban a Szakvéleményező Osztály munkájába kapcsolódott be szerző irányítása mellett. Ezen az osztályon feladata volt főként a Dunától K-re eső területen kúthelyek kijelölése, vízkutatói és feltárási szakvélemények készítése, a kivitelezés alatt álló fúrások ellenőrzése és szakmai irányítása. 1963–1968 között mintegy 2500 szakvéleményt készített, amely forrásfoglalásra, öntöző-, ivó-, ipari és hévízfeltárára, illetve kutatásra irányult.

Átszervezés után 1967-től a Központi Vízkészletgazdálkodási Felügyelőségnek korábbi munkakörében dolgozott tovább. Az intézmény később Vízkészletgazdálkodási Központ, majd Vízgazdálkodási Intézet, jelenleg pedig Környezetgazdálkodási Intézet elnevezést kapott. A Vízföldtani Szolgálat feladatát, itt a Mélysegi Vizek Vízföldtani Felügyelete vette át. 1969-ben a felügyelet tevékenységi körébe tartozó Anyagfeldolgozó és Dokumentáló Osztály vezetésére kapott megbízást és ennek keretében országos szinten a mélyített kutak vízföldtani

dokumentálását, a mélyfúrások kivitelezésének ellenőrzését, a meddővé nyilvánítást, a csökkent értékű és a selejt kutak földtani szakvéleményezését végezte. Emellett ismét bekapcsolódott a 2 évenként megjelenő kataszteri kötetek kiadásának előkészítésébe.

Újabb átszervezéssel 1976-ban az Anyagfeldolgozó és Dokumentáló Osztály átkerült a Vízgazdálkodási Kutató Intézethez és ott Kútdokumentációs Csoportként működött. A csoportvezetői kinevezést 1976. novemberben kapta meg FARKAS Tiborné. Az új munkahelyen a korábbi feladat újbóli indítása rendkívül sok nehézséggel járt. Ismét ki kellett építenie a kapcsolatot a kivitelezőkkel, a vízügyi igazgatóságokkal és a jóformán teljesen megszűnt információ-szerzést új alapokra helyezte. Ugyanakkor a csoport közel 95%-os létszámhiánya miatt csak 1979 elejére tudott teljes kapacitással dolgozni, amelyet 1989. októberéig, nyugállományba vonulásáig vezetett, de a csoport munkájában haláláig részt vett. Legközelebbi munkatársai búcsújából a szeretet, a megbecsülés és a nagy fájdalom sugárzott tudomásulvéve azt a sajnálatos valóságot, hogy magával vitte több évtized alatt felhalmozott tudásának legjavát (VITUKI Szemle, 1994. október).

Dobos Irma

FARKAS Tiborné ERDŐDI Erzsébet nyomtatásban megjelent munkái

- FARKAS T.né: Az ország területén lemélyített artézi kutak felmérésének és adatfeldolgozásának ismertetése – Hidrológiai Tájékoztató, 1962. ápr. pp. 12–13.
- FARKASNÉ ERDŐDI E.: Kisköre, Leninváros és Gárdony-bikavölgyi hévízfeltáró fúrások ismertetése – Hidrológiai Tájékoztató, 1979. ápr. pp. 44–46.
- FARKAS-ERDŐDI E.: Geology and hydrogeology of Cserkeszölő area and description of the 2311,5 m deep therapeutics thermal water well drilled the spa area. In: LIEBE P., RÉVÉSZ I. (eds): Excursion guide. Field Trip C. Oil and Gas, subsurface water and geothermy in the Pannonian Basin. 8th Meeting of the Assoc. of European Geol. Societies, Budapest, 1993. pp. 38–41.

Daridáné Tichy Mária emlékezete

Daridáné Tichy Mária, aki 1950. szeptember 25-én született Miskolcon, nagyon korán, az emberi élet útjának delén, 1995. november 27-én távozott el közülünk Budapesten. Búcsúztatására Budapesten az Új Köztemetőben került sor.

Gimnáziumi tanulmányait követően felvételt nyert az Eötvös Loránd Tudományegyetem geológus szakára, ahol nappali tagozaton 3 és fél évet végzett, jó és jeles eredménnyel. Ekkor, családi okok miatt munkavállalásra kényszerült: 1973. január 1-től a Magyar Állami Földtani Intézet Középhegységi osztályán geológus technikusként dolgozott, miközben levelező tagozaton folytatta egyetemi tanulmányait. "A pannóniai képződmények összehasonlító vizsgálata a Dunántúli Középhegység előterében" című szakdolgozatát

1974-ben készítette el, s védte meg jeles eredménnyel. Időközben a MÁFI Alkalmazott földtani osztályára került. A későbbiekben az osztályok, majd projektek neve változott ugyan, de ő lényegében alig változó közösségben dolgozott élete végéig.

Mindössze 21 évet felölelő geológusi tevékenysége három nagyobb téma köré csoportosítható. Az első időszakban (1974–79) egy szűkebb kollektíva tagjaként a szénhidrogén prognózis eleveinek kimunkálásában, majd az elvek gyakorlati alkalmazásában működött közre. Konkrét feladata ezen belül előbb a Dunántúli-középhegység, majd a Mecsek és a Villányi-hegység neogén képződményeinek vizsgálata földrajzi, települési, vastagsági, fácies és tektonikai szempontból, továbbá az ottani szénhidrogén perspektívák megítélése volt. Munkáinak eredményeit két-két, társszerzős zárójelentés és publikáció összesíti.

A következő időszakot (1980–90) a földtani térképezés és ehhez kapcsolódóan a neutrális és bázisos vulkáni képződmények vizsgálata fémjelzi. Ebben az időszakban került sor a Velencei-hegység ércföldtani térképezésére. Nemcsak a terepi felvételben és a különböző térképváltozatok megszerkesztésében működött közre: lehatárolta a paleogén vulkáni képződmények elterjedését; elkészítette azok kőzettani és geokémiai jellemzését, meghatározta kőzetelváltozási típusaikat és azok megjelenési törvényszerűségeit, rekonstruálta a paleovulkáni felépítményt, a vulkáni tevékenység folyamatát, a vulkáni működéshez kötődő ércesedési folyamatokat, meghatározta az érces és nem érces ásványi nyersanyagok perspektíváit. A Velencei-hegység-balatonfői területről 10, jobbra társszerzős tanulmány és 12 kéziratot jelentés összegzi a kutatás során szerzett ismereteit. A tárgykörben elhangzott 17 – többségében ugyancsak közös – előadás is.

A Balatonfelvidék földtani térképezésébe 1988-ban kapcsolódott be a bazaltok nagyműszeres geokémiai vizsgálatával. Úgy tekintette ezt a munkát, mint egy fontos lépést a Dunántúli-középhegység magmás kőzetei geokémiai adatbázisának megteremtése felé vezető úton. A munka tervezett volumenére sajnos, mindössze egyetlen jelentés alapján következtethetünk. Szerette volna kandidátusi (PhD) disszertációként feldolgozni a paleogén vulkáni iv részét képező középhegységi vulkanizmus folyamatát. Ebben részben a kényszerű témaváltás, részben elhatalmasodó betegsége akadályozta meg.

A térképezés és a vulkanizmus témakörétől a következő, a Duna-menti régió regionális geológiai programjához (DANREG) tartozó környezetföldtani munkák felé vezető átmenetet a tervezett nagymarosi vízierómű építési területén végzett kutatás jelentette. Itteni eredményeit egy tanulmányban és két kéziratot jelentésben foglalta össze. A DANREG program térképsorozatából két térképváltozat elkészítésében vállalt szerepet. Utolsó munkáiként tartjuk számon a Budapest és a Balassagyarmat jelű földtani térképek kéziratot változatának elkészítését. Hatalmas energiákat mozgatott meg az e két lap környezet-veszélyeztetettségi térképének elkészítéséhez szükséges, változó megbízhatóságú információkon alapuló adatbázis megteremtése érdekében. Az adatok összeállítására és értékelésére azonban már meghaladta fizikai erejét. Számos ötlete volt a bonyolult térkép még informatívabbá tételére. A veszélyforrások feltüntetése mellett szerette volna elkészíteni a természetes és épített környezet veszélyeztetett objektumainak térképét is.

DARIDÁNÉ TICHY Mária nagy munkabírási szakember volt, aki nem hátrált meg a nehézség látszó kérdése elől sem. Többször kényszerült témaváltásra, és mindig az alapoknál kezdte a megismerést, iszonyatos energiát fordítva az adatok összegyűjtésére és minősítésére. Az ennek során feltárt ellentmondások gyakran arra késztették, hogy nemcsak az axiómának tekintett megállapításokat, de néha még az adatokat is megkérdőjelezze. Szakmai munkájának elismerése az Elnöki dicséret és a Kiváló dolgozó cím.

A szakmai kérdések megoldása mellett nyughatatlanul kereste a meglévőnél jobb megoldásokat mind szűkebb környezetének, mind az intézet egészének szervezési és szervezeti

kérdéseire. Rendkívüli érzékkel ismerte fel az ellentmondásokat, és a társadalom nagyobbik hányadával szemben lankadatlanul őrizte érzékenységét mindennemű igazságtalansággal szemben. Ezt jelzi számos társadalmi funkciója: volt egyebek mellett szakszervezeti bizalmi és a Magyarhoni Földtani Társulat Ásványtan-geokémiai szakosztályának vezetőségi tagja is. Emellett alkalmanként szakmai előadásokat tartott az ELTE Tanárképző Főiskoláján, és még az utolsó hetekben is vállalta, hogy részt vegyen a kutatói tanácsi véleményező, értékelő munkában. Megválasztása is egyértelműen jelzi az intézeti saktársadalom elismerését és megbecsülését. Személyében tehát nem csak egy sok eredményre feljogosító, lelkes szakembert, hanem a küzdelmet is vállalni tudó és merő, meleg szívű kollégát veszítettünk.

CSÁSZÁR Géza — HORVÁTH István

Nyomtatásban megjelent és kéziratot munkái:

- HORVÁTH I., ÓDOR L., DUDKO A., DARIDÁNÉ TICHY M., BIHARI D. (1981): A Dunántúli-középhegység és környéke szénhidrogén-földtani vizsgálata – MÁFI Évi Jel. 1979, 267–282.
- HORVÁTH I., ÓDOR L., DUDKO A., DARIDÁNÉ TICHY M., BIHARI D. (1982): A Mecsek-, Villányi-hegység és környéke szénhidrogén-földtani értékelése – MÁFI Évi Jel. 1980, 229–242.
- HORVÁTH I., DARIDÁNÉ TICHY M., ÓDOR L. (1983): Magnezittartalmú dolomitos karbonatit (beforsit) telérkőzet a Velencei-hegységből – MÁFI Évi Jel. 1981, 369–388.
- ÓDOR L., DARIDÁNÉ TICHY M., GYALOG L., HORVÁTH I. (1983): Intruzív breccsák a Velencei-hegység ÉK-i részén – MÁFI Évi Jel. 1981, 389–411.
- DARIDÁNÉ TICHY M., HORVÁTH I., FARKAS L., FÖLDVÁRI M. (1984): Az andezitmagmatizmus-hoz kapcsolódó kőzetváltozások a Velencei-hegység K-i részén – MÁFI Évi Jel. 1982, 271–288.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1985): Magyarország Geológiai Alapszelvényei. – Velencei-hegység, Sukoró, Kőfejtő.
- DARIDA-TICHY M., ÓDOR L. (1987): Paleogene andesitic magmatism and its metallogeny – Velence-Hills, Hungary – 5 th Meeting of European Geol. Soc. "Orogeny, Magmatism and metallogeny in Europe", Dubrovnik. Abstract, 87.
- DUDKO A., DARIDÁNÉ TICHY M., ÓDOR L., HORVÁTH I., KIRÁLY E., MAJKUTH T., STOMFAI R. (1987): A Balatonfő-Velencei-hegységi terület néhány földtani és geofizikai kutatási eredménye – MFT-MGE 1987. évi vándorgyűlése, Balatonszemes, Abstract, 39.
- DUDKO A., DARIDÁNÉ TICHY M., MAJKUTH T., STOMFAI R. (1989): A keletvelencei paleovulkán szerkezete – Ált Földtani Szemle 24, 135–148.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1987): Paleogene andesite volcanism and associated rock alteration (Velence Mountains, Hungary) – Geologica Carpathica 38(1), 19–34.
- BENCE G., CSÁSZÁR G., DARIDA-TICHY M., DUDKÓ A., GÁLOS M., GANGL G., KERTÉSZ P., KÖRÖSI L., ZIER Ch. (1991): Geologische und ingenieurgeologische Beschreibung der Donaustufe Nagymaros. Jubiläumsschrift 20 Jahre Geologische Zusammenarbeit Österreich-Ungarn 1, 385–400.
- DARIDÁNÉ TICHY M., ÓDOR L. A Velencei hegységi paleogén andezitvulkanizmus metallogéniai megítélése – MÁFI Évi Jel. (nyomdában)
- ○ —
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., HORVÁTH I., ÓDOR L. (1977): A Dunántúli-középhegység szénhidrogén prognózisa – MGSz Adattár.

- BIHARI D., DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., HORVÁTH I., ÓDOR L. (1979): A Mecsek-Vilányi-hegység és környéke szénhidrogén prognózisa – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1981): Előzetes jelentés a Nadap–Pázmánd közötti metasomatit összetétel vizsgálatáról – MGSz Adattár.
- HORVÁTH I., DUDKO A., DARIDÁNÉ TICHY M., ÓDOR L. (1983): Tájékoztató jelentés a Velencei-hegység K-i részén megismert néhány ércindikációról – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1985): Jelentés a Sukoró község D-i részén található andezit etalon feltárás vizsgálatáról – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., HORVÁTH I., ÓDOR L., Ó KOVÁCS L. (1985): Prognózis metodika a Velencei-hegység Balatonfő körzetének nyersanyagprognózisához – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1986): A Velencei-hegység kaolin perspektívái – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1986): A Kápolnásnyék Kny-2 sz. szerkezetkutató fúrás rétegsora és anyagvizsgálati eredményei – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1986): A Velencei-hegység K-i részén található pirofillit-topáz előfordulás kutatásának helyzete – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1987): A Velencei-hegység keleti részének (Nadap–Pázmánd) vegyesásvány perspektívái – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1987): A pázmándi pirofillit kutatás helyzete – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1987): A Velencei-hegységi paleogén andezitvulkanizmus metallogéniai megítélése – MGSz Adattár.
- HORVÁTH I., ÓDOR L., DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., Ó KOVÁCS L. (1987): A Velencei-hegység–Balatonfő körzetének ércprognózisa – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1988): Az eocén képződmények elterjedése és jellegei a Balatonfő–Velencei-hegység körzetében – Jelentés a "Paleogén medencék süllyedéstörténete..." c. OTKA téma számára – ELTE Földtani Tanszék.
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1988): Az 1989. évi pirofillitkutató fúrások értékelése. (Pázmánd Pd-3,4,5,6 sz. fúrások) – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., HORVÁTH I., ÓDOR L., Ó KOVÁCS L.: A Velencei-hegység 1:20 000-es földtani térképeinek (Nadap, Pátka, Székesfehérvár DK) magyarázója – Danreg projekt Adattára
- DARIDÁNÉ TICHY M. (1989): A velencei-hegység pirofillit-topáz ásványosodás dúsíthatósági és felhasználhatósági vizsgálatainak értékelése – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., KORPÁS L., BENCE G., CSÁSZÁR G. (1989): Jelentés a tervezett Nagymarosi Vízlépcső munkaterületén végzett leletmentő földtani felvételezés eredményeiről – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A., KORPÁS L., BENCE G., CSÁSZÁR G. (1989): A nagymarosi Duna-meder kutatásának földtani és mérnökgeológiai eredményei – MGSz Adattár.
- HORVÁTH I., ÓDOR L., DARIDÁNÉ TICHY M. 1990: Arany ércesedési nyomok a velencei-hegységi Nadap körzetében. (Arany koncessziós csomag) – MGSz Adattár.
- DARIDÁNÉ TICHY M., HORVÁTH I., ÓDOR L., Ó KOVÁCS L., KOVÁCS G. (1991): A Dunántúli–középhegység magmás kőzeteinek kémiai-geokémiai adatbázisa – MGSz Adattár.
- CSÁSZÁR G., DARIDA-TICHY M., DUDKO A., SCHAREK P., MOLNÁR P., BUDAI T., TÓTH Gy., GYALOG L., PEREGI Zs. (1994): The status geological research of the Danreg area.
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A. (1994): A Nagymarosi vízierőmű építési területének földtani vizsgálata – MGSz Adattár
- DARIDÁNÉ TICHY M., DUDKO A. (1994): A Nagymarosi vízierőmű építési területének földtani térképezése. Poszter – MÁFI Budapest, 1996. január 2.

Bandat Horst születésének 100 éves évfordulójára

CZAKÓ Tibor

Több mint egy évtizeddel ezelőtt, 1982-ben szomorúan vettünk búcsút BANDAT Horstól, a fotogeológia magyar úttörőjétől.

Most ismét megállunk sírjánál és meggyújtjuk a gyertyát gondolatban születésének 100. évfordulójára. Ugyanis 1985. március 30-án született Budapesten.

Változatos és munkás élete tükörképe évszázadunk legnagyobb részét átfogó változatos politikai és társadalmi eseményeinek, amelynek részben mi is tanúi voltunk. Életét keresztülsező politikai és társadalmi változások ellenére töretlen erővel küzdött a földtani kutatói életpálya folyamatos fenntartásáért és a munkabírással és vitalitással teli szakmai hivatástudat megőrzéséért.

Mint harmadidőszaki sztratigráfus geológus kezdte pályáját a Pázmány Péter Tudományegyetem Földtani Tanszékén. Viszonylag korán orientálódott az olajkutatás irányába és külföldi szerződésekből szerzett tapasztalatot (Albánia, lengyelországi Galícia és az akkor holland Indonézia). Ez utóbbi szigetvilágba számos alkalommal visszatért. Ott valóította meg az első átfogó légifényképes földtani értelmezést, amelynek így úttörője és később nemzetközi szaktekintélye lett.

A 40-es években dolgozott az erdélyi olajkutatásban. A második világháború tragikus kimenetelét és következményeit előre látta. 1947-ben kivándorolt amerikai feleségével az Egyesült Államokba. Ott az olajkutatás területén dolgozott, mint szaktanácsadó geológus egészen 1956-ig. Munkája során számos országban dolgozott és kutatott.

1962-ben kiadta életművét az "Aerogeology"-t, amely századunk legátfogóbb földtani légifénykép-interpretálási szak- és kézi-könyve. Ebben foglalta össze élete szakmai tapasztalatait. Példaként az olajkutatási területeket mutatja be.

Szakmai élete a nyugdíjban is folytatódott. Elsőként foglalkozott a Gemini űrfelvételek, a panamai radarfelvételek, a magyarországi és indonéziai (Celebeszi) Landsat űrfelvételek földtani értelmezésével.

BANDAT Horst szakmai dicsőségét és tekintélyét nem a kongresszusi és symposiumi előadásokon és az utána szokásos fogadásokon szerezte, hanem a kemény, szívós terepi munkával a celebeszi dzsungelben, a kubai partokon és a dél-amerikai esőerdőkben.

A Holland Új Guinea-i légifénykép értelmezési munkája 1936-ból, a holland N. WEISSBORD-dal szellemi előkészítője volt egy nemzetközi intézet megalapításának, amely SCHERMERHORN professzor kezdeményezésével a légifényképek alkalmazását terjeszti 1951-től (International Institute for Aerial Survey and Earth Sciences, Intertanitorial Training Center (ITC, Enschede, Hollandia)).

BANDAT Horst nemcsak kiváló geológus, hanem jó nyelvérzékű ember, etnográfus és mint útirajzíró is kiváló volt.

Hűséges élettársa, Jessie von BANDAT tartja a mécesest égve a sírjánál a George Washington Memorial Parkban, New York elővárosában, Paramusban. Szellemi örökségét a magyar földtani társadalom hűségesen őrzi.

Irodalom

CZAKÓ T. (1983): Horst F. J. von BANDAT (1895-1982) – The American Association of Petroleum Geologists Bulletin, 1983, Vol 67., Noll12, pp. 2261–2262. Tulsa.

- CZAKÓ T., HÁLA J. (1992): Biography and geological work of Horst von BANDAT. In: Occasional Papers in Anthropology No 4, p 1-7, Ethnographical Inst. of the Hung. Acad. of Sci. and Hung. Geol. Surv. Budapest
- DANK V. (1984): Bandat Horst 1895-1982 - Földtani Közlemények, 1984., Vol 114., No 4, p 424. Budapest
- MEKEL, J.F.M. (1974): A Short History of Photogeology. Information of the ITC, 1974., No 30., 60p, Enschede

Személyi hírek - Personalia

Társulatunk 139. rendes, tisztújító közgyűlése 1994. III. 16-án a Magyar Állami Földtani Intézet dísztermében volt.

A három évre megválasztott tisztikar:

BÉRCZI István elnök
 BREZSNYÁNSZKY Károly,
 NÉMEDI VARGA Zoltán társelnökök
 HALMAI János főtitkár továbbra is
 BUDAI Tamás titkár

Az emlékérem bizottságok döntései alapján adományoztattak:

SZABÓ József emlékérem - BALOGH Kálmán: Szedimentológia I-II-III. c. művének,
 HANTKEN Miksa emlékérem - HABLY Lilla: Ipolytarnóc alsó miocén korú flórája (Early Miocene plant fossils from Ipolytarnóc) c. művének,
 KOCH Antal emlékérem - CSÁSZÁR Géza: Dunántúli-középhegységi középső-kréta formációk rétegtana és kapcsolata a bauitképződéssel c. művének,
 VENDL Mária emlékérem - HETÉNYI Magdolnának "Organic geochemistry and hydrocarbon potential of neogene sedimentary rocks in Hungary (Journal of Petroleum Geology, vol.15. (1).pp.87-96) c. tanulmányáért,

Pro Geologia Applicata érem:

BALLA Kálmán
 JUHÁSZ András
 MAJOROS György
 MAKRAI László
 MÁTYÁS Ernő

MUNTYÁN István (postumus)
 SZALÓKI István

SEMSEY Andor ifjúsági emlékérem - SZTANÓ Orsolya és TARI Gábor: Early Miocene basin evolution in northern Hungary: tectonics and eustasy (Tectonophysics 226. 1993. pp.485-502.) c. tanulmányáért.

Társulati emlékgyűrűt kaptak
 DUDICH Endre
 IVÁNYOSI Szabó András
 KASSAI Miklós
 KOPEK Annamária
 KOZÁK Miklós
 SZABÓ Péter

Tiszteleti taggá választottak
 BÁRDOSSY György
 GÉCZY Barnabás
 HÁMOR Géza
 KECSKEMÉTI Tibor

Külföldi tiszteleti taggá
 Zoltán de CSERNA (Mexico)
 Jean DER COURT (Franciaország)
 FÖLDVÁRY Gábor (Ausztrália)

60 éves társulati tagságot elismerő díszoklevelet kapott
 JASKÓ Sándor

A Magyarország földtana pályázatot
 VINCZE Péter nyerte

1993. III. 6-án hosszabb betegeskedés után *elhunytt* dr. SZÉKY Ferenc. Hamvasztás előtti búcsúztatása 24-én volt a Farkasréti temető ravatalozójában.

A geológusok körében ismert személyiség útját a halotti jelentése így foglalta össze:

"Nehéz és küzdelmes élete volt. Kezdeti felfelé ívelő ügyvédjelölti és rendőrfogalmazói jogi pályáját hat év szovjet hadifogság és egy év hazai kényszermunka vágta ketté. Családjához hazatérve volt ereje tanulni, újat kezdeni. Közel három évtizedig a Magyar Állami Földtani Intézet műszaki munkatársaként, majd jogi-gazdasági szakértőjeként dolgozott".

ZSILÁK György László mérnök, a Földtani Intézet budapesti területi szolgálatának volt vezetője, s aktív munkatársa 1993. III. 17-én Ilka utcai munkahelyén hirtelen *meghalt* . Társulatunk éppen folyó közgyűlésén az Intézet dísztermében értesült a tragikus eseményről.

Mérnöki végzettségű kollegánk VENDL Aladár műegyetemi tanszékén volt tanársegét, majd a Földtani Főigazgatóság, ill. a Központi Földtani Hivatal mérnökgeológiai referense lett. A hetvenes évek elején a KGST (Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa) moszkvai központjában volt szakági magyar képviselő. Hazatérése után 1977-ig a vízügyben, a Vízkészletgazdálkodási Központban volt osztályvezető, majd a végső munkahelyét foglalta el. 58 éves volt.

SAS Endre okl. geológusmérnök 1993. V. 16-án, 59 éves korában Tatabányán *meghalt* .

A tatabányai Újtelepi temetőben kísérték utolsó útjára. Arcképes nekrológja a Bányászat 1993. évi 6. számában (p. 685.) olvasható.

BÍRÓ Lajos a chilei Concepcionban 1993. VIII. 24-én *elhunyt* . Az ottani egyetem geológus-paleontológus professzora volt. 1947-ben lett a budapesti Tudományegyetem hallgatója, de tanulmányai 1949-ben megszakadtak. 1956-ban Chilébe ment s ott folytatta tanulmányait. Paleontológusként hírnevet szerzett. A Magyar Geofizika 1994. évi 1. számában (35. évf.) fényképes nekrológ szól róla.

BAK László ok. geológusmérnök 1993. XI. 18-án, életének 72. évében Várpalotán *elhunyt* .

BENEDEK Pál, 1964-ben Budapesten végzett geológus Frankfurtban (Main) 1994. I. 31-én *meghalt* . 1965-ben ment Németországba. A frankfurti egyetemen doktorált s ott munkálkodott haláláig, mikropaleontológusként. A Magyar Geofizika 1994. évi 1. számában (35. évf.) fényképes nekrológ szól róla.

1994. III. 29-én súlyos betegségben *meghalt* dr. VASVÁRY Artúr, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat nyugalmazott főtítkárhelyettese. A Farkasréti temetőben temették el nagy részvét mellett IV. 15-én. VASVÁRY Artúr közel negyven éven át viselt egyre emelkedő tisztségeket a TIT-ben, ahol a földtudományok képviselője volt. Ezt a képviselőlet elkötelezetten és invenciózusan látta el, az ismeretterjesztés iránt érdeklődést mutató szakmai köröket a legszélesebben vonta be ebbe a tevékenységbe. Jóllehet a régi TIT 1990. júniusában megszűnt, a megmaradt lehetőségeket úgyszólván halála napjáig felhasználta a földtudományi ismeretterjesztés érdekében.

SZABÓ Péter geológus 1995. január 1-jén *elhunyt* . Társulatunk mecénását, a kitűnő geotechnikai szakembert azon hó 23-án, a kelenföldi Szent Gellért plébániatemplom altemplomi urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra. Barátainak, kollegáinak, tisztelőinek sokasága kísérte el utolsó útjára. Pályatársai nevében KASZAP András búcsúztatta a 61. évében hirtelen eltávozott tagtársunkat.

BESE Vilmos, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT) nyugalmazott vezérigazgatója Budapesten 1995. január 12-én, 79-ik évében *meghalt* . Temetése a MOL Rt. saját halottjaként a Farkasréti temető Hóvirág utcai ravatalozóhoz tartozó részén, 25-én volt. Sírjánál DANK Viktor tiszteleti tag mondott búcsúbeszédet.

1916. III. 24-én született Bánhidán. Ott lett 38-ban vájár. 1948-ban irányították át Várpalotára a Közép-dunántúli Szénipari Központot, majd a Gazdasági és Műszaki Akadémiára. Ezt követően a Bánya- és

Energiaipari Minisztériumban az Ásványolaj-bányászati Főosztályon dolgozott, ugyanott 1952-ben miniszterhelyettes, 1953-ban a Szénbányászati Igazgatóság vezetője, 1955-ben pedig az Országos Földtani Főigazgatóságé. 1957-től a hazai kőolajipar vezetőjeként dolgozik és nyugdíjazásáig az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt vezérigazgatója. A Magyar Geofizikusok Egyesületének első elnöke, 1954-től 1978-ig, 25 éven át.

1995. III. 15., nemzeti ünnepünk alkalmából a miniszterelnök előterjesztésére Dr. BALOGH Kálmán geológusnak, ny. egyetemi tanárnak, a földtudomány doktorának a geológia, mindenképp az üledéktan hazai fejlődésében kiemelkedő jelentőségű Szedimentológia c. kézikönyv szerkesztéséért, és e tudományág meghonosításában és oktatásában végzett úttörő jelentőségű munkásságáért *Széchenyi-díjat* adományozott Göncz Árpád köztársasági elnök - olvasható a Magyar Közöny 1995. évi 23. számában.

A jelzett napon az Országház kupolacsarnokában, a kitüntetések kiosztásának ünnepségén megjelent, de a díjat már nem vehette át, mert rosszul lett, s a mentő kórházba vitte. Többé már nem tért magához, április 6-án bekövetkezett haláláig. 80. életévében *elhunyt* társulati tiszteleti tagunk a Magyar Állami Földtani Intézet egykori igazgatója, nyugalmazott szegedi egyetemi tanár, az Eötvös József Koszorú és több más szakmai kitüntetés birtokosa volt. Temetése IV. 25-én a Békásmegyeri (Tamás utcai) temetőben volt. Társulatunk nevében BÉRCZI I. elnök, a munkatársak nevében JÁMBOR Á., a kortársak nevében SZÉKYNÉ Fux Vilma búcsúztatta.

JUHÁSZ István, a MÉLYÉPTERV Kulturmérnöki Kft. szakági menedzsere, vezető geotechnikus 1995. V. 11-én rövid, de súlyos betegségben *elhunyt*. Temetése 31-én volt a Farkasréti temetőben.

Elhunyt kollégánk 1936-ban Budapesten született, geológusi oklevelét az Eötvös L.

Tudományegyetemen szerezte meg 1960-ban. Öt évet dolgozott Dorogon és Várapotán, ahol a kutatásban szerzett gyakorlatot. 1965-ben kerül a MÉLYÉPTERV geotechnikai osztályára, ahol irányító-tervezőként, osztályvezető-helyettesként dolgozott, majd a jogutód Kulturmérnöki Kft-ben folytatta munkáját. Ebben a munkakörben sikerrel ötvözte mérnökgeológiai ismereteit és geotechnikai tapasztalatait. Speciális szakértője lett a lösz magaspартok állékonyságának, a salakpernye-hányók kialakításának, a felszín alatti vizek megfigyelésének, elvezetésének. A dunajvárosi és a többi Duna menti, valamint a balatoni magaspартok, a magyar és a szlovák erőművek salakpernye-hányói mind az ő munkái voltak. A Mérnöki Kamara geotechnikai tagozatának alapító tagja volt.

Dr. KASSAI Ferenc bányamérnök 76. életévében, 1995. V. 11-én váratlanul *meghalt*. Dorogon született 1919-ben, Sopronban kapta meg bányamérnöki oklevelét. 1948-ig ott a Bányaműveléstani Tanszék adjunktusa, 1948-49-ben a Dorogi Szénbányáknál osztályvezető, üzemvezető. 1950-54 között a Bányászati Kutatási- és Mélyfúróipari Tröszt vezérigazgató-helyettese, 55-56-ban előbb a Szénbányászati, majd a Bányá- és Energiaügyi Minisztérium miniszterhelyettese. 1957-ben a Földtani Főigazgatóság, ezt követően pedig a Földtani Kutató és Fúró Vállalat, majd nyugdíjazásáig a Bányászati Aknamélyítő Vállalat főmérnöke, műszaki igazgatója.

1958-ban a "Fúrt kutak vízhozam csökkenésével kapcsolatos problémák" című értekezésével megszerezte a műszaki tudományok kandidátusa címet. 1960-tól meghívott előadóként a "Mélyfúrású kutak" kollégiumot tartja a Műszaki Egyetemen, 1965 óta a miskolci egyetemen a "Vízbányászat" c. tantárgyat adta elő. Itt kapta meg a címzetes egyetemi tanár titulust. Ötvennél több publikált tanulmány, számos egyetemi jegyzet, könyv, könyvrészlet teszi ki életművét. 1970-től az érc-, szén-, ba-

uxit-, és egyéb bányászati feltáró tevékenység irányításában, elsősorban a függőleges és lejtős aknáknak, továbbá az igen változatos földalatti bányatérsegek vonatkozásában, nem különben a kitakarás nélküli pajzsos és sajtoltásos közműépítés tervezésében és kivitelezésében működött eredményesen. Munkásságát számos kiüntetés ismerte el.

KÁRPÁTI Lajos, a Központi Földtani Hivatal nyugalmazott szakági főgeológusa 1995. VI. 13-án, 64 éves korában *elhunyt*. A Magyar Geológiai Szolgálat saját halottjaként a budapesti Megyeri úti temetőben VII. 13-án volt a temetése. A pályatársak, kollégák nevében KASZAP András mondott a sírnál búcsúztató szavakat.

KONDA József kandidátus, a Földtani Intézet nyugalmazott igazgatója 66 éves korában, 1995. VII. 16-án *meghalt*. A budai Farkasréti temetőben VII. 28-án, temették el hamvait. Mint az intézet saját halottját, a ravatalnál BREZSNYÁNSZKY Károly igazgató-helyettes búcsúztatta.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1994. IX. 24-ei tisztújító közgyűlésén az *elhunytak* között emlékeztek meg SZILAS Jenőről, a Bányászati Szakosztály tatabányai helyi szervezete okleveles bányageológus mérnökéről és BALOGH Gyuláról, a kőolaj-, földgáz- és vízbányászati szakosztály budapesti helyi szervezetének geológus technikusáról.

...

MÁRTON Péter 1985. októberében "Kontinens rekonstrukciók és a paleomágneses tér szerkezete" című értekezésével a műszaki tudomány *doktora* címet szerezte. Opponentek voltak: STEINER Ferenc és VERŐ József, a műszaki tudomány doktora, ZILÁHI-SEBESS László, a műszaki tudomány kandidátusa. Bíráló Bizottság: ÁDÁM Antal és BISZTRICSÁNY Ede, a műszaki tudomány doktora, BALOGH Kálmán, a földtudomány doktora, DRAHOS

István, a műszaki tudomány kandidátusa és KILÉNYI Éva, a földtudomány kandidátusa.

1994. III. 18-án a MTESZ Fő utcai székházában volt POSGAY Károly: "A mélylitoszféra szerkezeti elemeinek vizsgálata szeizmikus reflexiós módszerrel" című *doktori értekezésének* vitája. Opponentek voltak MESKÓ Attila levelező tag, STEGENA Lajos és VERŐ József, a földtudományok doktora. A bíráló bizottság elnöke ÁDÁM Antal rendes tag volt. A műszaki tudomány doktora címet megítélték a jelöltnek.

LAKATOS István: "A polimeres elárasztás és rétegkezelés bányászati kémiai problémái" c. *értekezése* alapján a műszaki tudományok *doktora*, FARKAS József (Budapesti Műszaki Egyetem): "Felszínmozgások geotechnikai kérdései c. doktori tézisei alapján a műszaki tudományok *doktora* fokozatot szerezte meg 1994. végén.

1995. II. 23-án a Magyar Állami Földtani Intézet dísztermében volt VETŐ István: "Tengeri üledékes kőzetek szervesanyagát ért anaerób bakteriális degradáció kvantitatív vizsgálata" c. *doktori értekezésének* nyilvános vitája. Az értekezés opponensei voltak NÉMEDI-VARGA Zoltán, és SZŐÖR Gyula, a földtudomány doktora és TÓTH József, a kémiai tudomány doktora.

Az Akadémiai Értesítő 1995. évi 7. számában tette közzé az alábbi tudományos minősítéseket:

SZÉKELY András: A vulkáni formák új szemléletű értelmezése és rendszerezése c. *értekezés* alapján a *földrajztudomány doktora*, SCHWEITZER Ferenc (MTA): Domborzatformálódás a Pannóniai medence belsejében a fiatal újkorban és a negyedidőszak határán c. *értekezés* alapján a *földrajztudomány doktora*.

GŐÖZ Lajos (Bessenyei Tanárképző Főiskola, Nyíregyháza): Szabolcs-Szatmár-Bereg

megye természeti erőforrásai, különös tekintettel a megújuló energiaforrásokra c. értekezése alapján a *földrajztudomány kandidátusa*,

HAMAR Dániel (ELTE): Whistlerek illesztett szűrése c. értekezés alapján a *földtudomány kandidátusa*,

DEMÉNY Attila (MTA, Geokémiai Kutató Laboratórium): Magmatizmushoz kapcsolódó karbonátképződés és -átalakulás stabilizotópos vizsgálata c. értekezés alapján a *földtudomány kandidátusa*,

HARANGI Szabolcs (ELTE): A Mecsek hegység alsókréta vulkáni kőzetei c. értekezés alapján a *földtudomány kandidátusa*,

BÁNYAI László (MTA GGKI, Sopron): Lokális és regionális geodinamikai vizsgálatok geodéziai módszerei c. értekezés alapján a *műszaki tudomány kandidátusa*,

KALMÁR János (MÁFI): Ásványtani és kőzettani tanulmányok az észak-erdélyi szigetegységek metamorf kőzetein c. tézisei alapján a *földtudomány kandidátusa*,

CSONTOS László (ELTE): A Bükk hegység földtani vizsgálata c. értekezés alapján a *földtudomány kandidátusa*,

KARÁCSONY János (Gödöllői Agrártudományi Egyetem): A szelérozió elleni védekezés fizikai alapjai c. értekezés alapján a *földrajztudomány kandidátusa*,

RINGER Árpád Imre (Miskolci Egyetem): Északkelet-magyarországi geomorfológiai szintek és régészeti adataik c. értekezés alapján a *geomorfológiai tudomány kandidátusa*,

KOVÁCS Sándor (MTA): Magyarország triász és egyes paleozóos üledékes kifejlődési egységeinek ősföldrajzi kapcsolatai c. tézisei alapján a *földtudomány kandidátusa*,

A Magyar Köztársaság Elnöke a művelődési és közoktatási miniszter előterjesztése nyomán

dr. JAMBRIK Rozália egyetemi docentet a Miskolci Egyetemre *egyetemi tanárrá*, dr. SZÖÖR Gyula egyetemi docentet a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemre *egyetemi tanárrá* kinevezte.

A kinevezéseket 1994. VI. 29-én adták át.

A Miskolci Egyetemen a Bányamérnöki Karon 1994. VII. 1-től a szervezeti egységek vezetői között változások álltak be. Az aktuális állapot:

A Földtani és Geofizikai Intézetben *intézetigazgató* dr. SOMFAI Attila egy. t., az intézet ásvány- és kőzettani tanszékén *tanszékvezető* dr. EGERER Frigyes egy. docens, földtani-teleptani tanszékén dr. SOMFAI Attila egy. t., geofizikai tanszékén dr. STEINER Ferenc egy. t.

A Környezetgazdálkodási Intézetben *intézetigazgató* dr. JAMBRIK Rozália egy. t., ugyanő az intézet hidrogeológiai-mérnökgeológiai tanszékének *vezetője*. Az intézet földrajz-környezettani tanszékén *tanszékvezető* dr. HAHN György egy. t.

A Gedeon Tihamér-díj kuratóriuma JUHÁSZ Erika okleveles geológusnak "A halimbai bauxit felhalmozódásának története litológiai és üledékföldtani jellegei alapján" című pályázati dolgozatáért a Gedeon Tihamér *senior díjat* adományozta 1988. decemberében.

A Magyar Hidrológiai Társaság 1992. IX. 6-8. között Szegeden tartotta fennállásának 75 éves jubileumán ünnepi közgyűlést, amelyhez a X. országos vándorgyűlés és a Társaság történetét bemutató kiállítás csatlakozott. Az erre az alkalomra kibocsátott *emlékplakettel* JUHÁSZ József elnök az 1993. III. 30-ai elnökségi ülésen több érdemes tagot tüntetett ki. Társulatunk tagjai közül DOBOS Irma és VITÁLIS György kapta meg a plakettet.

A jubileumi közgyűlésen IX. 6-án nyújtották át VITÁLIS Györgynek a *Vásárhelyi Pál-díjat*.

A M. Hidrológiai Társaság 1994. X. 19-én Egerben tartott közgyűlésén *tiszteleti tagjává* nyilvánította DOBOS Irma tagtársunkat. A kitüntetés átadásakor elhangzott laudatio a Hidrológiai Közlemény 1995. évi 1. számának 53. oldalán olvasható. Ugyanezen alkalommal *Pro aqua* érmet kapott MOLNÁR Béla tagtársunk (Szeged). (A kitüntetés indoklása az 55. és 56. oldalon olvasható.), továbbá dr.

VARSÁNYI Zoltánné (vegyész kandidátus, Szeged, Ásványtani Tanszék).

Az 1994. évi *Vitális Sándor szakirodalmi nővődíj* kitüntetettjéül ugyanezen alkalommal VÖLGYESI Istvánt nevezte meg a társaság elnöke, "Mederkapcsolati hatások: a parti szűrésű víztermelés fontos paramétere" c. tanulmányáért (a Hidrológiai Közönlöny 1993. évi 5. számában).

A Magyar Hidrológiai Társaság 1994. évi *Lászlófy Woldemár diplomatervezői pályázatán* a három harmadik díj egyikét az egyetemi kategóriában, LOVASI Katalin nyerte a Miskolci Egyetemen, "Miskolc-Tapolca üdülkörzetének környezetföldtani vizsgálata" c. dolgozatával.

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) vezetői gyűlése 1992. XII. 4-én a hat kiosztott *MTESZ díj* egyikét STEFANOVITS Pálnak adományozta.

A Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat az e területen kiemelkedő tudományos munkásságért adományozható *Kadic Ottokár - éremmel* tüntette ki dr. HÍR Jánost, társulatunknak 1974. óta tagját - olvashatjuk a Karszt és Barlang 1992. évi kötetének 86. oldalán.

SZUROVY Géza tagtársunknak az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 81. Közgyűlésén, 1993. IX. 25-én Kecskeméten az elnökség a *Sóltz Vilmos "50 éves egyesületi tagságért"* emlékérmel adományozta. A hírt a Bányászat és a Kőolaj- és Földgáz 1994. évi I. száma közli, az utóbbi a jubiláns arcképeivel.

1994. VI. 25-én, a tanévzáró ünnepség keretében *díszdoktorrá avatták* a Miskolci Egyetemen KAPOLYI Lászlót, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagját, egykori ipari minisztert.

Az Akadémia 1994. VIII. 22-i ülésén tájékoztatta a rendkívüli közgyűlést előkészítő bizottságot, hogy az októberi rendkívüli

közgyűlésre 200 nem-akadémikus képviselőt választottak meg. A X. Földtudományok Osztálya képviselői ezek közül az alábbiak:

ALPÖLDI László földtud. doktora, hidrológia, Hidrológiai Tudományos Biz.

BERÉNYI István földrajztud. doktora, gazdaságföldrajz, MTA Földrajztud. K. I.

FALLER Gusztáv műsz. tud. doktora, bányászat, Bányászati Tud. Bizottság,

IVÁNYI Zsuzsa földrajztud. kandidátusa, meteorológia, ELTE Meteorol. Tanszék,

LACZKÓ László földrajztud. doktora, település-földrajz, Államigazg. Főiskola,

NAGY Béla földtud. kandidátusa, geokémia, Geokémiai és Ásvány-Kőzettani Tud. Bizottság,

STEGENA Lajos földtud. doktora, térképtudományi Geonómiai Tud. Bizottság,

SZÁDECZKY-KARDOSS Gyula műsz. tud. kandidátusa, geodézia, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Int.

SZEDERKÉNYI Tibor földtud. doktora, geológia, JATE Ásványtani, Kőzettani és Geokémiai Tanszék,

TAKÁCS Ernő műsz. tud. doktora, geofizika, ME Geofizikai Tanszék,

VÖRÖS Attila földtud. kandidátusa, paleontológia, TTM Föld- és Őslénytára

1994. IX. 30-án Zalaegerszegen a MOL Rt. ügyvezető igazgatója *emlékérmel* adott át DANK Viktor és DEDINSZKY János, a 25 éves jubileumát ünneplő Olajipari Múzeum alapításában és szépítésében fáradozott tagtársainknak.

KUBOVICS Imre egyetemi tanár *Szent-Györgyi Albert díjat* - az oktatási díjak közül a felsőoktatásit - kapott a Magyar Kultúra Napja alkalmából, 1995. I. 20-án.

1995. januárjában Petroleum Geoscience című *új folyóirat* jelent meg. Az első évfolyam első számában tudatták, hogy januárban, májusban, augusztusban és novemberben fog a folyóirat megjelenni. A londoni Geological Society Publishing House for the Geological Society és az European

Association of Petroleum Geoscientists and Engineers (EAPG) adja ki. A 28 főből álló szerkesztő bizottság tagja POGÁCSÁS György tagtársunk is.

Az 1995. évi *környezetvédelmi világnap* alkalmából miniszteri elismerő oklevelet kapott HORVÁTH Veronika, a Környezet- és Természetvédelmi Minisztérium víz- és talajvédelmi főosztályának tanácsosa és BERNÁTH Zoltán, a Környezetgazdálkodási Intézet irodavezetője.

A Bányászati és Kohászati Lapok (BKL) Bányászat 1971-ben alapította négy szerzői kategóriában egy-egy *nívódíjat*. 1993-ban a kategóriák számát háromra csökkentették. Az 1994. évi nívódíjakat 1995. V. 18-án adták át. Díjban részült az I. kategóriában

dr. HORVÁTH László okl. bányamérnök, igazgatóhelyettes (Szénbányászati Szerkezetátalakítási Központ, Budapest): "Szénbányászatunk helyzetének történeti áttekintése 1938-tól 1990-ig" (pp.529-535) c. cikkéért;

a II. kategóriában, megosztva

dr. JÁKI Rezső okl. geológusmérnök, okl. hidrogeológus szakmérnök, osztályvezető főgeológus (Tatabányai Bányák Váll., Tatabánya): "A tatabányai bányászat karsztvíz elleni védekezése, a védelem környezeti hatása" (pp.416-426.), valamint NOVÁK Sándor okl. bányamérnök (Kincsesbánya): "A karsztvíz felengedéssel megvalósítandó ivó- és hévízkinyerés Kincsesbányán a bauxitbányászat befejezése után" (pp. 220-231) c. cikkéért.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat 1995. V. 26-án tartott tisztújító közgyűlésén a 11 tagú ügyvezető kollégium tagjává választották DANK Viktor tiszteleti tagunkat.

A Svéd Királyi Tudományos Akadémia évente *Crafford-díjjal* jutalmazza a földtudományok terén elért kiemelkedő tudományos eredményeket, mivel e terület kutatói nem részesülhetnek Nobel-díjban. Az

1995. évi díjat megosztva egy dán és egy angol tudósra ítélték oda. A díjazottak, Willi DAMSGAARD, a koppenhágai Niels Bohr Intézet geofizika professzora és Nicholas J. SHACKLETON, a Cambridgei Egyetem kutatója. Az aranyérmén kívül együttesen 2,8 millió svéd korona (kb. 340.000 \$) összegű pénzjutalomban is részesülnek. A díjakat ünnepélyes keretek között Károly Gusztáv svéd király adta át 1995. IX. 28-án Stockholmban.

1993. május 19-én Várpalotán, a várban elhelyezett vegyészeti múzeumban, amely egyszersmind a várpalotai bányászat emlékmúzeuma is, arcképvatás volt. HORVÁTH Róbert szénrajzait, 10 képet lepleztek itt le ez alkalommal. Köztük PAPP Simon, GYULAY Zoltán és WARTHA Vince arcképeit, akikről a következő rövid jellemzést adták:

"Dr. PAPP Simon (1886-1970) a magyar kőolaj- és gázipar egyik alapítója, koholt vadak alapján halálra, majd életfogytiglani börtönre ítélt, majd rehabilitált akadémikus, posztumusz Széchenyi díjjal kitüntetett kiváló szakember.

Dr. GYULAY Zoltán (1900-1977) olajbányászati üzemi, tervezői, olaj- és gázmérnök-képzésben iskolateremtő egyetemi tanár. WARTHA Vince (1844-1914) vegyész; a víz állandó és változó keménységének meghatározására kidolgozott módszerét közel-múltig világszerte alkalmazták."

A Bányászat 1993. évi 6. számában (p. 671.), arcképét mellékelve, *köszönti* VENKOVITS István okl. hidrogeológust, aki azon év XII. 3-án töltötte be 80. évét.

A BKL Kőolaj és Földgáz 1993. évi 7. számában (p. 221.) az alábbi köszöntés jelent meg:

"A 80 éves dr. REICH Lajos 1941-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen doktorált. Tevékenysége a földtani térképezés és ásványi nyersanyag-kutatás volt. Szaktudása, sokoldalú műveltsége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy szerte-

ágazó feladatait bel- és külföldön egyaránt eredményesen oldja meg. 1947-ben a szénhidrogén-kutatásnál szakmai ellenőr, 1949–50-ben a bauxitkutató expedíció vezetője, 1953–55-ben irányító szerepet tölt be a magyar földtani kutatásban, mint az Országos Földtani Felügyelőség vezetője. Külföldi tevékenysége Vietnamhoz, Kínához, de főleg Afrikához kapcsolódik. Regionális földtani, valamint tudomány-történeti tanulmányok sorát publikálja magyar és német nyelven. A Zsigmondy Béla Klubban élvezetes előadásokat tartott szakmai és élettapasztalatairól. Továbbiakban egészségi állapotában javulást, boldog életet és jó szerencsét kívánunk!" A. Gy.

...

1994. VI. 25-én a Miskolci Egyetemen tanévzáró ünnepség keretében a következők kapták meg a *bányamérnöki oklevelüket*:

A Bányamérnöki Kar *műszaki földtudományok* szakának *geológusmérnöki* tantárgycsoportjában:

FEHÉR Béla
 JOBBÁGY Krisztina
 KÓSIK Gábor
 KRÁLIK László
 MARGITAI Zsolt
 SZABÓ Gábor
 SZABÓ László

a.) hidrogeológiai szakirányán

BALASSA Géza
 JÁGER Gyula
 NÉMETH Szabolcs
 PÉNZES Erzsébet

b.) környezetvédelmi szakirányán

HEGEDŰS Ildikó
 KISS Attila
 KLINGER Csaba
 LOVASI Katalin
 NAGY András
 TÓTH László
 TÓTH Andrea Mária
 VERES Julianna

A *geofizikusmérnöki* tantárgycsoport

a.) felszíni geofizika (szeizmika) szakirányán

KIS Márta
 MARKOS Tünde

b.) mélyfúrás geofizika szakirányán

HORVÁTH Ákos
 HORVÁTH Zoltán
 KOVÁCS Gábor
 MÜLLER Zoltán
 TAKÁTS György

c.) bánya- és mérnökgeofizikai szakirányán

HURSÁN Gábor
 PLANK Zsuzsanna

A *fluidumbányászati* szak *olajbányászati* szakirányán

FAZEKAS György Sándor
 HORVÁTH Ferenc
 KARDOS Gábor
 KUBUS Péter
 Mohamed Abd AL-HAFIZ ALBDOUR
 TERÉNYI Petra
 VARGA István

gázipari szakirányán

AUGUSZTIJ Judit
 DÁVID Bernadett
 DONÁTH Levente
 KERÉKGYÁRTÓ Zoltán
 KULMANN Róbert
 LÁNYI Tibor
 MÁRKUS Csilla
 MEGGYES Noémi
 MIHÁLY Gábor
 NÉMETH Viktor
 SOÓS Gábor
 SZÉPLAKI Tibor
 TIBOR Tamás
 ZSURGA János

Külföldi hallgatók (*olajbányászati és gázipari szakirányon*):

Abdelhafiz Moh'd Ali, Ahmed Abdul Arashed, Ibrahim Rasmi i Merie, Khaled Sád M Hashki, Mahmoud Elyas I Jallad, Mustafa El-Bakri Mohammed-Arwad, Naim Abd-El-naby O El-Hamarna, Nasser Husni Y Abu Saad, Nashat Yousef A Hussein, Shihabeldein Mahgueb El-Hassan, Yaser Moh'd s Aubed.

1994. márciusában az Akadémia főtitikára kutatóhelyi támogatás elnyerésére pályázati felhívást tett közzé. A pályázat célja ... egyetemeken ... már számottevő kutatási eredményeket létrehozott tudományos iskolák lehetőségeinek bővítése ... elsősor-

ban az alap kutatások területén. Rendes és levelező tagok és a tudomány doktorai pályázhatnak, 70 év alatt. A támogatási időtartama 3-5 év.

189 beérkezett pályázatból 67 (35,4 %) volt a matematika és a természettudomány köréből. A X. osztályban 6 elfogadott pályázatból három korábban is támogatott csoport kapott. Együttesen 30,4 millió Ft a támogatás. Támogatottak szakmai körükből:

HAAS János Geológiai tanszéki kutatócsoport, ELTE

Magyarország geológiája – mezozoikum
10 fő 7,5 MFt

KOVÁCS Ferenc Bányászati kutatócsoport, Műszaki Egyetem

Geotechnikai lehetőségek a környezetterhelő maradványok végleges elhelyezésére
3 fő 2,4 MFt

MESKÓ Attila Geofizikai tanszéki kutatócsoport, ELTE

Geofizikai kutatások - globális és regionális vizsgálatok alkalmazott és környezeti geofizikai módszereinek fejlesztése, távérzékelés és úrkutatás földtudományi alkalmazásának vizsgálata

14 fő 10,3 MFt

Hírek - News

A Múzeumi Hírlevél 1992. évi 7-8. számában (p. 197.) az alábbi közleményt találjuk: A Petőfi Irodalmi Múzeumban 1992. május 28-án nyílt SAÁRY Éva "Átható csend" című tárlata, amelyen festményeket, fotókat és könyveket állít ki. A művész nő az 1969. és 1972. között keletkezett dekoratív hatású festményeiből mutat be válogatást. Festményeire a geometrikus forma és az élénk kolorit jellemző, fotói is a téma dekoratív jellegét hangsúlyozzák.

SAÁRY Éva (1929. Balatonkenese) író, költő, újságíró, festő- és fotóművész a délsvájci Luganóban él. Középkorai tanulmányait Budapesten végezte. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen geológus diplomát, a Fényképész Szakiskolában mesterlevelet szerzett, majd Szimon Jenő magániskolájában képzőművészetet tanult.

1956-ban emigrált; Párizsban, majd Francia Egyenlítői Afrikában (Gabon) olajkutató geológusi munkát végzett. Később Luganóban telepedett le, ahol szerteágazó alkotói és szervezői munkába fogott. 1976 óta a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) ügyvezető elnöke. Szervezi a Luganói Tanulmányi Napokat, szerkeszti a Kör kiadványait. Több magyar újság és folyóirat állandó munkatársa.

1965. óta Európa-szerte és az Egyesült Államokban is önálló kiállításokon mutatta be festményeit és fotóit.

A kiállítás augusztus 30-ig volt megtekinthető.

1992. december sajtóbeli közlés (Heti Magyarország, XII.4. p.25) aranyosó múzeum létesítését tervezik Pakson, a kárpát-medencei folyami aranyosás eszközeinek bemutatásával. A városi önkormányzat elfogadta N. LÁSZLÓ Endre ajánlatát, hogy tekintélyes magángyűjteményét, melyet Barcson és másutt őriz, véglegesen Pakson helyezze el. Pakson ugyan nem tudnak arról, hogy itt valaha úzték volna az aranyosás mesterségét, de arról igen, hogy Duna-parti település hajdan az aranykereskedelem, a vándorló aranyosók találkozóhelye volt. A városközpont egyik műemléképületében lenne az új múzeum otthona, csak hogy előbb ezt fel kellene újítani. Ha a gyűjtemény tulajdonosa elő tudja teremteni a restaurálás költségeit, az önkormányzat vállalja a majdani múzeum fenntartását. Mecénásokra lenne tehát szükség ahhoz, hogy a maga nemében páratlan gyűjtemény fedél alá kerüljön és közkinccsé váljék.

A TIT Stúdió Ásványbarátok Köre szervezésében 1992. XII. 5-én a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem dísztermében (Budapest XI. Villányi út 35.) volt az V. Magyar Ásványbarát találkozó és börze.

A Péch Antal miniatűrkönyv gyűjtők klubjának kiadásában a közelmúltban az alábbi kötetek jelentek meg:

GERGELY Ernő: Bányászat az irodalomban. Miskolc, 1992.

MISKOLC Ernő: A bányászok szokásai és hagyományai. Miskolc, 1992.

GERGELY Ernő: Bányásmunkások az 1848-1849-es forradalom és szabadságharcban. Miskolc, 1992.

BENKE István: Bányaváros-címerek. Miskolc, 1992.

BENKE István: A magyar bányászviselet fejlődése. Miskolc, 1992.

HATALA Pál — MOLNÁR István: Valélael-nők az NME-n, 1949-1991. Budapest, 1992.

A Magyar Geofizikusok Egyesülete és az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet közösen rendezte meg 1994. IX. 12. és 17. között a svábhegyi Agro Hotelben a mélyreflexiós konferenciát. (6th International Symposium on Seismic Reflection Probing of the Continents and their Margins). Az előző ötöt két évente, a következő helyeken tartották: Ithaca, USA (1984), Cambridge, Anglia (1986), Canberra, Ausztrália (1988), Bayreuth, Németország (1990), Banff, Kanada (1992). A rendező országokban jelentős eredményeket elért mélyreflexiós kutató szervezetek működnek (COCORP, ACORP, DECORP, LITHOPROBE). A szimpózium megrendezésére való felkérés a magyar földkéregkutatás és a hozzá kapcsolódó nyersanyag-kutatási eredmények elismerését jelenti.

A szimpózium fő témakörei:

- mélyreflexiós eredmények és eljárások
- a prekambriumi kéreg reflexiós kutatása
- a kéreg alatti litoszféra és a asztenoszféra mélyreflexiós kutatása

- nukleáris robbantások felhasználása a mélyseizmikus kutatásban.

- földrendések teleszeizmikus vizsgálata
- mélyreflexiós modellezés

- a mélyreflexiós eredmények felhasználása a szénhidrogén-kutatásban

A szimpóziumon 22 országból 144-en vettek részt (113 külföldi). 68 előadás (65 külföldi és 3 magyar) hangzott el, a poszter szekción 54 (52+2) előadás anyagát mutatták be.

A konferenciát a következők támogatták: LITHOPROBE, IASPEI, ILP nemzetközi mélyreflexiós, földrendéskutató és litoszféra szervezetek; PACE, az EAEG alapítványa; ACCORD, Európai Közösség; Soros Alapítvány; MOL Rt; ELGI Alapítvány; OMFb.

A Magyar Hidrológiai Társaság hidrogeológiai szakosztálya 1995. I. 17-én tartott előadójánál PAPP Ferencről emlékeztek meg, halálának 25 éves fordulójára alkalmából. JUHÁSZ József, a Társaság elnöke "Papp Ferenc a Társaságban", SZALONTAI Gergely vegyészmérnök "Papp Ferenc a hidrologus és forráskutató", SZÉKYNÉ FUX Vilma és KÖRÖSSY László "Papp Ferenc az október és kutatógeológus" címmel tartott előadást.

A MHT balneotechnikai szakosztálya, a Magyar Balneológiai Egyesülettel közösen tartott előadójánál 1995. I. 30-án a Széchenyi gyógyfürdőben.

FLUCK István: A gyógyvíz minősítés helyzete és

BALOGH Zoltán (Hévíz): A gyógyvizek gyógyászati értéke c. előadások hangzottak el és váltottak ki vitát.

Az SPWLA Budapest Chapter, Társulatunk és a Magyar Geofizikusok Egyesülete 1995. I. 26-án közös előadójánál tartott a MOL székház panorámatermében. J. K. DRAXLER et al.: A KTB ultramély fúrás: geofizikai és geológiai eredmények című, angol nyelvű előadása hangzott el.

A Magyar Geológiai Szolgálat és a keretében működő Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet 1994. évi munkájáról *beszámoló ülést* tartottak 1995. II. 16-án a Földtani Intézet dísztermében, az alábbi programmal:

FARKAS István, az MGSZ főigazgatója megnyitja

ZELENKÁ Tibor: Az MGSZ szakhatósági tevékenysége

FODOR Béla: Magyarország ásványvagyonának nyilvántartása

ERDÉLYI G.-né – Ó. KOVÁCS L. – SÁRHIDAI A. – KOVÁCS G. (MGSZ): Információs Központ - adatmentés és adatfeldolgozás országos léptékben, számítástechnikai támogatással

CSÁSZÁR G. (MÁFI) – NEMESI L. (ELGI): DANREG program

SCHAREK P. (MÁFI): A Kisalföld, Vas és Zala megye térképezése

DRASKOVITS P. (ELGI): Ivóvízellátás problémáinak megoldása geofizikai módszerekkel

ROTÁRNÉ SZALKAI Á. (MÁFI): Az Országos vízmegfigyelő hálózat észlelési és értékelési feladatai

RAINCSÁK Gy.-né (MÁFI): A mérnöki tevékenység földtani, környezetföldtani meg-alapozása

TURCZI G. (MÁFI): Térinformatika és számítástechnika

HEGYMEGI L. (ELGI): INTERMAGNET hálózat

KOVÁCSVÖLGYI S. (ELGI): Szakmai adatbázisok

KORDOS L. (MÁFI): Földtani múzeum

KORPÁSNÉ HÓDI M. (MÁFI): Ökoszervezeti vizsgálatok és integrált sztratigráfia

TAKÁCS E. (ELGI): A litoszféra kutatása

VERŐ L. (ELGI) – BREZSNYÁNSZKY K. (MÁFI): Alaptevékenység keretében végzett szolgálatások

"A felszínalatti vizekért" alapítvány 1995. II. 23-24-én Siófokon tartotta II. konferenciáját a felszín alatti vizekről. A hat témakört felölelő konferencián számos kitűnő

előadás hangzott el. A másfél évvel az első után megrendezett konferencia végén a következő, harmadik 1996-bani eseményét jelentették be.

A nyár elején nyomtatásban is megjelent a konferencia anyaga (II. konferencia a felszín alatti vizekről, Siófok, 1995. február 23-24. Tanulmányok. VITUKI Hidrológiai Intézet, Budapest, 1995. 135 p.)

1995. III. 10-én megnyílt a miskolci Herman Ottó Múzeum új állandó kiállítása "Magyarország ásványai" címmel. A kiállítás területenként mutatja be Magyarország ásványait. Az első teremben általános alapfogalmakat illusztrálnak. A gazdag anyag összegyűjtése SZAKÁLL Sándor 15 éves céltudatos munkájának eredménye. A kiállítás rendezésében nagy szerepe volt a múzeum újabban odakerült munkatársának, JÁNOSI Melindának is. Jelenleg ez a legteljesebb kiállított anyag Magyarországról, mintegy 1500 darab. Az ízléses, bányabeli hangulatot keltő belsőépítészeti kialakítás KAMARÁS Jenő és munkatársai érdeme. A megnyitásra kiállítás-vezető is megjelent.

Ebben röviden jellemzik az egyes területek földtanát, közlik a Magyar Állami Földtani Intézet térképe megfelelő részletét és röviden leírják a fontosabb ásványokat. Minden területi leírás végén táblázatosan van összefoglalva a lelőhelyek teljes, eddig ismert ásványjegyzéke. A szépen illusztrált kötet SZAKÁLL Sándor és JÁNOSI Melinda munkája.

HAIMANN György kiállítása: Typo-grafika/gyakorlat és elmélet címmel, a Széchenyi Könyvtárban 1995. III. 10. – IV. 10. A neves tipográfus kiállításának jelentős részét és rangos helyét foglalta el FÜLÖP József négy könyve és kettejük együttműködésének leírása és ábrázolása e könyvek tipográfiai elkészítésében.

A Miskolci Egyetem aulájában 1995. III. 11-én, szombaton volt a XIII. nemzetközi ásványfesztivál. Ezen 10 ország 300 neves

gyűjtője vett részt, a világ minden részéből származó ásványokkal. A brünni múzeum kincseit külön vitrinsorok mutatták be. Kuriózum volt a morvaországi moldavitok bemutatása.

GELEJI Frigyes: A műszaki értelmiség helyzete és szerepe. Egy célvizsgálat tanulságai c. cikkében (Magyar Tudomány 1995/4. pp. 429–440.), a reálértelmiség jövvelmi viszonyai c. fejezetben az alábbi táblázatra bukkantunk:

A közpénzekből (költésévetésből) finanszírozott intézményekben a bérek elmaradása szembetűnő. Néhány példa:

A költségvetési intézmények dolgozóinak havi keresete a vállalati dolgozók 1994. évi keresetének százalékában:

Kutatók összesen	62,3
ebből:	
Mezőgazdasági kutató	83,8
Matematikus kutató	79,7
Geológus kutató	32,0
Biológus kutató	56,3
Műszaki kutató	58,3
Mérnökök összesen	73,6

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségi környezetudományi bizottsága 1995. V. 3-án kihelyezett ülést tartott Pakson, amelyen GERMÁN Endre, a környezetelmző laboratórium vezetője a "Nukleáris környezetvédelemről"; ORMAI Péter, a radioaktív hulladékokkal foglalkozó projektum vezetője: A "Radioaktív hulladék stratégiájáról (A nemzeti célprogramról)"; BÁRDOSY György, az MTA levelező tagja: "A radioaktív hulladék-elhelyezés kérdései Magyarországon" címen tartott előadást. Az előadások és a szakmai vita összefoglalásaként MÉSZÁROS Ernő, az MTA r. tagja, a bizottság elnöke hat pontból álló állásfoglalást terjesztett elő a tennivalókról, s azt a bizottság egyhangúlag elfogadta.

A Magyar Természettudományi Társulat hat szakosztálya tartott szakülést a TIT Természettudományi Stúdióban 1995. V. 12-én.

PÁLVÖLGYI Tamás, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium munkatársa "Tájékoztató és konzultáció a globális felmelegedéssel kapcsolatos berlini konferencián tárgyalt kérdésekről",

LENKEI István, a Paksi Atomerőmű Rt. munkatársa "Tájékoztató és konzultáció a Mohi Atomerőmű létesítésének kockázatáról" címmel tartottak magas szintű előadást.

A Magyar Hidrológiai Társaság két szakosztálya műszaki bemutatókkal egybekötött klubdélután rendezett 1995. VI. 14-én, a Fővárosi Vízművek káposztásmegyéri telepén. A program második előadását KOVÁTS Béla tartotta, előadásának címe: *Varázsvessző* volt. A programfüzetben kinyomtatott tartalmi vázlat: Históriai tallózás. Műszerismertetés. Jó-e ha van tabutéma? Tudós sokkoló. Rejtett és rejtélyes nem rokonai egymásnak. Ami tudományos feltárára vár, és ami áltudomány. Kutatási feladat vagy kriminalitás? Értékéleli alternatívák. Ingersávok. Az ember biológiai érzékenysége és mágneses keresőkészülékek. Hitelesség és üzleti renomé.

Az ezotерikum iránt fogékony hallgatóság figyelmesen hallgatta meg az előadást és tekintette meg az azt követő bemutatót.

1994-ben az OTKA támogatások összege a természettudományi kutatásokban 580, a társadalomtudományiakban 138 millió forint volt, a Magyar Tudomány 1995. évi 6. számában közölt adatok szerint (p. 646)

A fővárosi kulturális alap támogatásával ötven év után ismét megnyitotta kapuit a nagyközönség előtt az *Országos Földtani Múzeum* (Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest, Stefánia út 14.) A LECHNER Ödön tervei szerint 1900-ban elkészült szecessziós épületbe a második világháborútól napjainkig csak engedéllyel juthattak be az érdeklődő csoportok. A magyar föld történetét, kutatástörténetét, ásványait és az állatok lábnyomait bemutató kiállítások 1995. VII. 1. óta csütörtökön, szombaton és vasárnap 10 és 16 óra között – vezetéssel – ismét megtekinthetők.

1995. VIII. 8-án a televízió 1. csatornáján mutatták be a lemeztektonikát magyarázó 50 perces filmet "És mégis mozog a Föld?" címmel. JUHÁSZ Árpád szakmánk néhány kiválóságát is megszólaltató filmje szemléletes illusztrációk és filmrészletek segítségével, a magas színvonalú ismeretterjesztés szintjén mutatta be magát a jelenléte és következményeit.

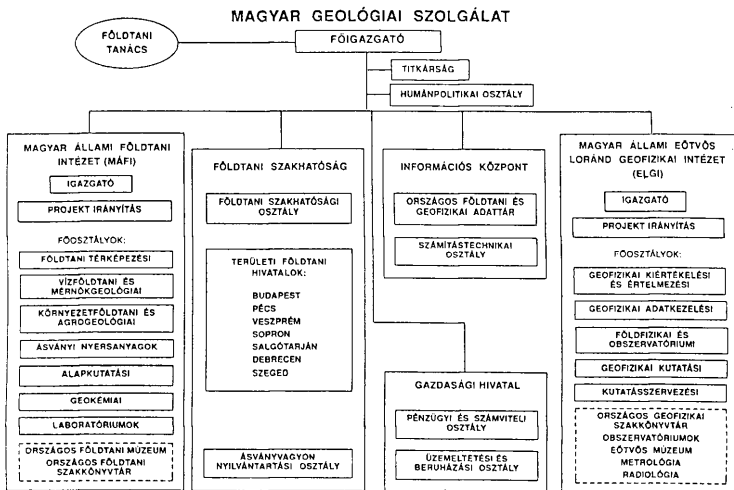
A Magyar Hidrológiai Társaság hidrogeológiai, továbbá vízkémiai szakosztálya, a Környezetgazdálkodási Intézettel és az Eötvös Loránd Geofizikai Intézettel közösen előadótűlést tartott 1995. IX. 19-én, *A volt szovjet laktanyák kárellhárítási munkálatainak legújabb tapasztalatai* címmel. SAJGÓ Zsolt (KGI): Általános tapasztalatok. A tököli környezetszennyezés felszámolásának helyzete,

MAGYAR Balázs (ELGI): A debreceni, mezőkövesdi és hajmáskéri környezetszennyezés felszámolásának helyzete és tapasztalatai,

STEFÁN István (KGI): A szolnoki Tiszamenti Vegyiművek ipari hulladék-lerakójának bevédése című előadások hangzottak el.

Központi Földtani Hivatal elnöki tisztét KOMLÓSSY György töltötte be 1990. december 15. és 1993. június 30. között. Azon év áprilisában a hivatalhoz rendelt miniszteri biztosként kezdte meg munkáját FARKAS István.

A hivatal átalakítását elvben az 1993. évi XLVIII. törvény (A bányászatról) rendelte el, majd a 132/1993. sz. (IX. 29.) kormányrendelet a Magyar Geológiai Szolgálat létrehozója. Ezen a néven 1993. október 1-től kezdődően működik, az alábbi szervezeti felépítésben, FARKAS István vezetésével:

"Nopcsa Ferenc és Albánia" nemzetközi konferencia, Budapest, 1993. október 13–14.

1993. kettős évforduló volt báró NOPCSA Ferenc vonatkozásában: 90 év telt el azóta, hogy először lépett Albánia földjére, és 60 év azóta, hogy Bécsben önkezével vetett véget életének.

A konferenciát a Magyar Köztársaság és az Albán Köztársaság kormánya közötti tudományos, oktatási és együttműködési munkaterv keretében a Magyar Állami Földtani Intézet és az Albán Földtani Kutatóintézet rendezte, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Természettudományi Múzeum, a Magyarhoni Földtani Társulat és az osztrák (bécsi) Földtani Intézet közreműködésével.

A szervezéshez anyagi támogatást nyújtott a Művelődési és Közoktatási Minisztérium. Tíz albán szakember utazási és budapesti tartózkodási költségeit a SOROS Alapítvány fedezte.

Erre az alkalomra elkészült, Dr. HÁLA József gondozásában és szerkesztésében, NOPCSA Ferenc teljességre törekvő bibliográfiája. Ez nemcsak az általa, hanem a róla írt műveket és újságcikkeket is tartalmazza. A 79 oldalas füzet (amely 71 ábrát is tartalmaz) a MÁFI és bécsi Geologische Bundesanstalt közös kiadványa. A GBA nyomtatta ki Bécsben. (Kapható a Magyarhoni Földtani Társulat titkárságán.)

Az ünnepélyes megnyitón részt vett, a magyar és az albán Földtani Intézet vezetőin kívül, a magyar Művelődési Minisztérium képviselője is, valamint az Albán Köztársaság budapesti nagykövete. Öccellenciája méltatta az alkalom jelentőségét, NOPCSA különleges helyét az albán nép tudatában és szívében. Felidézte, hogy a kettős évforduló alkalmából Shkodra városában NOPCSA Ferenc emlékmúzeumot avattak fel és emléktáblát lepleztek le. Az Albán Köztársaság elnöke posztumusz kitüntetést adományozott NOPCSÁNAK, amelyet a magyar küldöttség vezetője, a MÁFI igazgatói székében NOPCSA utóda, Dr. GAÁL Gábor vett át.

A MÁFI dísztermében tartott előadónak mintegy 50 résztvevője volt. A konferencia nemcsak nemzetközi, hanem tudományközi is volt: az előadások tematikája felölelte NOPCSA sokszínű és számos vonatkozásban úttörő tevékenységének minden lényeges szakterületét (regionális és szerkezeti földtan, őslénytan, vízföldtan, természeti földrajz, régészet és néprajz). Ezenkívül ismertették magyar kutatóknak NOPCSA után Albániában végzett tevékenységét is. (Megjegyzendő, hogy 1993. februárjában a MÁFI és a tiranai Földtani Kutatóintézet igazgatói kétoldalú tudományos együttműködési megállapodást írtak alá. Ennek egyik pontja volt e rendezvény közös megszervezése is.)

Az előadások jegyzéke az alábbi:

Aladin KODRA, Defrim SHKUPI, Luan PEZA, Abedin XHOMO, Kadri GJATA: F. Nopcsa földtani eredményei a mai adatok fényében

Luan PEZA: Észak-Albánia földtani ismeretessége Nopcsa Ferenc kutatásai előtt és a Nopcsának köszönhető szint

Abedin XHOMO, CSÁSZÁR Géza, Luftulla PEZA, Ahim PIRDENI: Nopcsa Ferenc, Észak-Albánia (Albán Alpok és Cukali Zóna) szerkezetföldtani kutatásának úttörője

Shyqyri ALIA, Defrim SHKUPI: Nopcsa Ferenc koncepciója Albánia tektonikájáról

Aladin KODRA, Kadri GJATA, Fiqiri BAKALLI: Nopcsa Ferenc hozzájárulása az albániai Mirdita Zóna magmatizmusának és szerkezetének megismeréséhez

DOBOS Irma: Nopcsa Ferenc vízföldtani kutatásai Albániában

- KECSKEMÉTI Tibor: Nopcsa Ferenc által gyűjtött Nummulitesek a Magyar Természettudományi Múzeumban
- Ded MARKU: Nopcsa Ferenc kutatásai a Kçira-i triász és a Munella-i kréta képződményeken, a mai adatok fényében.
- Gjovalin GRUDA: Nopcsa Ferenc kutatásainak történeti és aktuális értéke Albánia földrajzát illetően
- NEMERKÉNYI Antal: Nopcsa Ferenc albániai földrajzi kutatásai - mai szemmel
- Neritan CEKA: Nopcsa Ferenc régészeti eredményei Albániában
- T. DOBOSI Viola: Nopcsa Ferenc és az albániai régészet
- Mark TIRTJA: Az albánok etnokulturális jellemzői Nopcsa Ferenc kutatásai szerint
- GUNDA Béla: Nopcsa Ferenc és az albán néprajz
- KORDOS László: Nopcsa Ferenc munkáinak idézettségi mutatója a szakirodalomban
- VECSERNYÉS György: Magyar geológusok az albániai bauxitkutatásban
- KATONA Imre: Törzsi maradványok, táji és etnikai-vallási csoportok Albániában
- ANDRÁSFALVY Bertalan: Az albán népi kultúra sorsa a szőlőművelés tükrében
- Rok ZOJZI, Zef MUZHANI: Adatok Nopcsa Ferenc albániai életéről és tevékenységéről
- FERENCZ Károly: Kutatásaim Albániában, Nopcsa Ferenc nyomdokain.

Végül bemutatták az 1993. augusztus 26–27-én Tiranában és Shkodrában tartott Nopcsa-ünnepségeken készült video-filmet.

Az előadások angol nyelvű kivonatait (Abstracts) tartalmazó füzet a Társulat titkarságán kapható.

A rendezvényt kapcsolatban két TV interjú készült és került adásba a "Kalendárium", illetve az "A tudomány határai" c. műsorban. A témával a rádió is foglalkozott.

DUDICH Endre

Könyvismertetés

BÁRDOSSY, G. — ALEVA, G. J. J. (1990): *Lateritic Bauxites*

Akadémiai Kiadó (Budapest) - Elsevier (Amsterdam-London-New York),
600 oldal, 225 ábra, 50 táblázat, 16 színes tábla.

Aki a szerzők korábbi szakmai munkáit ismeri, látnia kell, hogy a könyv döntően BÁRDOSSY Gy. munkája, G. J. J. ALEVA (holland geológus a surinamei N. V. Billiton cégnél) érdeme, azon túl, hogy magyar kollegánkat szinte minden téma kidolgozásában értékes észrevételeivel segítette, a Dél-amerikai platform provincia, Indonézia, Malajzia alapos ismerete és az összefoglaló (gyakorlati) fejezet kimunkálásában van. A könyv legnagyobb értéke talán abban rejlik, hogy a világ minden jelentősebb érteletépét egy azonos és a gyakorlati életben jól alkalmazható követelményrendszerrel mellé

ja le, mely kielégíti a világ vezető alumíniumipari cégeinek, vagy a vállalkozást finanszírozó bankoknak szokásos, az ásványi nyersanyagtelepek gazdasági értékelésénél támasztott igényeit.

A szerzők több évtizedes gyakorlati és elméleti kutatási eredményeiket foglalják össze a rendelkezésre álló szakirodalom felhasználásával. Az általam is ismert szakirodalmi vonatkozások mindenütt korrektek, minden lényeges (sőt lényegtelen) megállapításról is tudni lehet, hogy kitől származik és az eredeti hol található meg. A szinte enciklopédikus igénytel 600 ol-

dalon megírt könyv 225 ábrát, 50 táblázatot és 16 színes táblát tartalmaz. A hivatkozott szakirodalom 350 szerző 500 tanulmányát foglalja magában.

Aligha lehet – a mai értékrend mellett – iparilag jelentős, vagy tudományosan érdekes laterit bauxit telep a világon, melyet a szerzők egyike, vagy másika nem látogatott volna meg, ahol helyszíni, terepi tapasztalatok híján lennének. Így mód nyílt arra, hogy az egymásnak igen gyakran ellentmondó földtani megfigyelések és megállapítások között a szerzők kelendő magabiztossággal eligazodjanak még ott is, ahol közvetlen saját kutatási tapasztalatuk nem volt. A szerzők egymásnak ellentmondó megállapításokat is közölnek anélkül, hogy állást foglalnának. A kritikusabb látásmód minden bizonytalanságot elűz, és (és költség-) igényteljé válik, melyre nem lehetett mindenütt mód. A szerzőket hozzásegítette munkájukhoz az a tény is, hogy az elmúlt évtizedek során minden olyan nemzetközi találkozón, tudományos ülésen, konferencián részt vettek, amelyeknek a bauxit témája volt, ahol a szakemberek között a közvetlen eszmecsere létrejöhetett.

A könyv a következő fő fejezetekből áll.

1. Bevezetés
2. Definíciók
3. Laterit és a laterites mállás
4. A bauxittelepek osztályozása
5. A laterit bauxittelepek főbb sajátosságai
6. A laterit bauxittelepek keletkezése
7. Válogatott bauxittelepek szisztematikusan leírása
8. A bauxit, mint az alumínium érce
9. Következtetések

2. A definíciók. Mindennemű tudományos igényvel megírt munkában igen nagy gondot okoz a különböző szerzők által különböző módon használt terminus technikusok egyeztetése. Ugyanakkor még az egyes szakkifejezéseknek a különböző nyelveken különböző értelmük (tartalmuk) lehet: a szerzők a könyv elején megállapított szakkifejezéseket (p. bauxit, laterit, alumínium érc, stb.) korrekt módon következetesen használták. A bauxit közetcsalád háromszög diagramja ásványos összetételre épül (mint a magmás közettani diagramok). Itt a gond csak az, hogy ásványi elemzés elenyészően kis számban készül a vegyelemzéshez képest, ezért célszerű lett volna a vegyi összetétel alapján is használható nevezéktani összeállítását megkísérelni.

3. A laterit és a laterites mállás c. fejezet történelmi áttekintéssel kezdődik, melyet a laterit szelvény típusának leírása követ. Itt a szerző páros az ALEVA-féle laterit szelvényt mutatja be, mint típust, mint "csonka teljes szelvényt" (truncated complete profile). Ezen az ábrán az akkumulációs zóna és az anyakőzet között lévő "kioldásos" zónának a "saproilit" elnevezése nem túl szerencsés. Tapasztalatból tudom, ez igen sok félreértéshez vezetett még akkor is, ha a modern geológiai kifejezések szótárában a fogalom helyet kapott. Az akkumulációs zóna is kioldásos zóna, sőt egy intenzívebb kioldási szakasz, ahol a kevésbé mobilis elemek akkumulációja pontosan egy intenzívebb kioldásos eredménye. Nem jó, ha végül is a kevésbé kilúgozott szakaszt nevezik kilúgozási zónának.

További alfejezetek a lateritek osztályozása és nevezéktana, szerkezeti és szöveti sajátosságainak leírása, a laterites mállás ásványtani, fizikai-kémiai és termodinamikai szempontjai, a laterites mállás kísérleti úton történő modellezése és a terepi tapasztalatokra épült genetikai elképzelések leírása igen részletes. Tetszetős az a megoldás, hogy az íróasztalhoz vagy lombikhoz kötött geológusok genetikai elgondolásait a szerzők még külön fejezetben is szétválasztották a terepi kutató geológusok elméleteitől. A 3. sz. fő fejezet végül külön, érintőlegesen foglalkozik a laterithez kötött más ércelepekkel is, mint a nikkellaterit, vaslaterit és mangánlaterit.

4. A bauxittelepek osztályozásának kérdését a szerzők a korábbi osztályozások aspektusainak felsorolásával kezdik (vegyi összetétel, ásványos összetétel, telepek alakja, topográfiai pozíciója, genetika, anyakőzet). Helyesen ismerték fel azt a tényt, hogy bármelyik szempontot veszik az osztályozás alapjául, a határok sokszor elmosódnak, rendkívül szubjektívek is lehetnek (különösen a genetikai alapon történő osztályozás esetén). Így a szerzők, nagyon helyesen, visszatértek a bauxit irodalom első osztályozási alapjához, az anyakőzet szerinti osztályozáshoz, melyet BÁRDOSY kissé módosított. Így tehát elkülönítettek:

1. Laterit bauxitot,
2. Tihvin-típusú bauxitot és
3. Karszt bauxitot.

A Tihvin-típusú a kettő közötti átmenet, egyébként iparilag teljesen jelentéktelen. Megválaszolatlan maradt az a kérdés, hogy hová so-

roltatnak a karszt térszínre hullott tufából in situ keletkezett bauxittelepek, hisz egyes genetikai felfogások szerint ilyen is lehet (pl. Jamaika esetében), ami viszont már nem jelentéktelen.

A laterit bauxittelepek osztályozását végül is a szerzők a földrajzi eloszlás, ezen belül a földtani (illetve lemeztektonikai) egységek szerint végezték el, elkülönítve a bauxit provinciákat és körzeteket. A 8 provinciába be nem sorolható telepeket külön, mint elszigetelt bauxit körzeteket fogták össze. Ennek a klasszifikációnak tagadhatatlan előnye, hogy az egyes területek, körzetek és előfordulások jól lehatárolhatók, a lehatárolásnak nemcsak földrajzi, de földtani alapja is van. Látni kell, hogy egy provincián belül már léteznek genetikai kapcsolatok, melyek egy körzeten belül már szorosabbak, ennek megfelelően az ásványtani- és vegyi összetételben is rokon telepek kerülnek egy csoportba.

5. A laterit bauxittelepek főbb sajátosságai c. fejezetben a szerzőket az a törekvés vezette, hogy globális trendeket vegyenek számításba, ezért a rendelkezésre álló adatokat statisztikailag elemezték, hogy kvantitatív, de legalább félskvantitatív értékekhez jussanak. A fő jellemzőségeket két csoportba osztották; a külső és a belső feltételektől függő sajátosságokra. A külső feltételek közül leírva találjuk a klimatikus-, vegetációs-, geomorfológiai-, hidrogeológiai tényezőket, a tektonikai helyzetet, az anyaközet kérdését. A bauxittelepek ún. belső sajátosságai - pontosabban talán az egyes telepek egyedi sajátosságait meghatározó vonások: a telepek kiterjedése és geometriája, vertikális szerkezete, litológiája (szövet és szerkezet, konzisztencia, szín), vegyi összetétele, ásványtani felépítése. Ezek a fejezetek a geológus számára túlzottan részletezőnek tűnnek, de figyelembe kell venni, hogy a szerzők szándéka lehetett az, hogy a könyv alumíniumipari szakemberek igényét elégítse ki általában.

6. A laterit bauxittelepek genetikája c. fejezet újfent történelmi visszapillantással kezdődik, továbbiakban külön alfejezetek foglalkoznak a bauxitosodás folyamatának leírásával, a másodlagos folyamatokkal és a bauxitképződés földtörténeti áttekintésével, mely utóbbi rész BARDOSSYNAK még 1973-ban megjelent publikációjára épül. Ez nemzetközileg akkor igen nagy feltűnést keltett, mivel a bauxittelepek elhelyezkedését a kontinensvándorlás tükrében értelmezte az akkor modern lemeztektonikai elmélet alkalmazásával.

7. A válogatott bauxittelepek rendszeres leírása a könyv legfontosabb fejezete. A válogatás racionális. Néhány gazdaságilag ugyan jelentéktelen telep is van itt írva, de ezek olyan tudományos érdekességeket hordoznak, melyek éppen ezért nem maradhattak ki egy ilyen átfogó munkából. A laterit bauxittelepeket a következő csoportosításban találjuk:

1. A dél-amerikai platform provincia
 - 1.1. Guyanai pajsz telepei
 - 1.1.1. Nassau hegység körzet (Suriname)
 - 1.1.2. Bakhius hegység körzet (Suriname)
 - 1.1.3. Los Pijiguaos körzet (Venezuela)
 - 1.1.4. Nuria és Uputa körzet (Venezuela)
 - 1.1.5. Montagnes de Kaw körzet (Francia Guyana)
 - 1.1.6. Amapa körzet (Brazília)
 - 1.2. A Parti Síkság telepei
 - 1.2.1. Paranam-Onverdacht-Lelydorp körzet (Suriname)
 - 1.2.2. Moengo-Ricanau-Jaons körzet (Suriname)
 - 1.2.3. Linden-Berbice körzet
 - 1.3. Az Amazonas-medence telepei (Brazília)
 - 1.3.1. Trombetas körzet
 - 1.3.2. Almeirim körzet
 - 1.3.3. Paragominas körzet
 - 1.3.4. Addendum (Al-dus laterit foszfát telepei)
 - 1.4. A központi Brazil pajsz telepei
 - 1.4.1. Serra dos Carajas körzet
2. A Délkelet-brazil provincia
 - 2.1. Ouro Preto bauxit körzet
 - 2.2. Cataguess bauxit körzet
 - 2.3. Serra da Mantiqueira bauxit körzet
 - 2.4. Pocos de Caldas bauxit körzet
 - 2.5. Lages bauxit körzet
3. A nyugat-afrikai bauxit provincia
 - 3.1. A guineai alprovincia
 - 3.1.1. Boé bauxit körzet
 - 3.1.2. Boké-Gaoual bauxit körzet
 - 3.1.3. Fria bauxit körzet
 - 3.1.4. Kinda bauxit körzet
 - 3.1.5. Los Islands bauxit körzet
 - 3.1.6. Tougué bauxit körzet
 - 3.1.7. Dabola bauxit körzet
 - 3.1.8. Pita-Labé bauxit körzet
 - 3.1.9. Délnyugat-mali bauxit körzet
 - 3.1.10. Mokanji-hegyek bauxit körzete (Sierra Leone)

- 3.1.11. Port Loko bauxit körzet (Sierra Leone) (Ebbe a csoportba kerültek a ghanai bauxittelepek is)
- 3.2. A Kamerun alprovincia
- 3.2.1. Adamaoua bauxit körzet
4. A délkelet-afrikai provincia
- 4.1. A Manantenina bauxit körzet (Malgas Közt.)
- 4.2. Az észak-madagaszkári bauxit körzet
- 4.3. A Natal körzet (Dél-Afrikai Közt.)
5. Az indiai bauxit provincia
- 5.1. A keleti Ghatok bauxit körzete
- 5.2. A dél-indiai bauxit körzet
- 5.3. A közép- és kelet-indiai bauxit körzet
- 5.4. A nyugat-indiai bauxit körzet
- 5.5. A gujarati bauxit körzet
6. A délkelet-ázsiai bauxit provincia
- 6.1. A Sunda szubprovincia
- 6.1.1. A nyugat-malajziai körzet
- 6.1.2. Riau szigettenger (Bintan) körzet
- 6.1.3. Nyugat-kalimantani (Indonézia) körzet
- 6.1.4. Sarawak vagy kelet-malajziai körzet
- 6.2. Az indokínai alprovincia (Vietnam)
- 6.2.1. A Központi felföld körzete
- 6.2.2. A pari öv körzete
- 6.2.3. A Dalat - keleti körzet
7. Az észak- és nyugat-asztráliai provincia
- 7.1. A Wipa-Aurkun bauxit körzet
- 7.2. A Gove körzet
- 7.3. Az észak-kimberly-i körzet
- 7.3.1. Mitchel-plató telepei
- 7.3.2. Cape Bougainville telepei
- 7.4. A Darling Range körzet
- 7.4.1. A telepek nyugati csoportja
- 7.4.2. A telepek keleti csoportja
- 7.5. Az Escape folyó körzete
- 7.6. A Marchinbar sziget körzete
- 7.7. A Cobourg félsziget és Croker sziget körzete
8. A délkelet-asztráliai bauxit provincia
9. Különálló (elszigetelt) bauxittelepek körzetei
- 9.1. Cauce és Valle körzet (Nyugat-Kolumbia)

- 9.2. Decazeville körzet (Franciaország)
- 9.3. Nowa Ruda (Lengyelország)
- 9.4. Lublin körzet (Lengyelország)
- 9.5. Belgorod (Oroszország)
- 9.6. Viszokopolje (Dnyepropetrovszk - Ukrajna)
- 9.7. Norhland körzet (Új Zéland)

Az egyes provinciák általános földtani jellemzésének leírását követi a körzetek földtani és fejlődéstörténeti sajátosságainak összefoglalása. Az egyes bauxittelepeket a következő fő szempontok szerint jellemzi:

1. Elhelyezkedés (földrajzi helyzet, koordináták, tengerszint feletti magasság)
2. Méret (kiterjedés)
3. A bauxit szelvény (litológiai jellemzés, vegyi- és ásványos összetétel, geokémia, szerkezeti és szöveti sajátosságok, geomorfológia)
4. Készletek (tulajdonos megnevezése, iparilag hasznosítható vagyon, készlet kategóriák, kutatás története és módszere, bányászat). A készletek osztályozásában és kategorizálásában az US Bureau of Mines és a US Geological Survey által kodifikált rendszert követték a szerzők.

8. A bauxit, mint az alumínium érce c. fejezet igen hasznos útmutatóul szolgál a gyakorlati szakemberek számára. A szerzők áttekintést adnak a timföldgyártás technológiájáról, melynek ismerete a geológus és a bányász számára egyaránt fontos, hisz a nyersanyag ipari értékeléséhez feltétlenül ismerni kell a felhasználó szempontjait. A szerzők egy külön táblázatban foglalták össze azokat a szempontokat, melyek alapján a bauxitnak, mint ipari nyersanyagoknak a potenciális értékét meg lehet és kell határozni. Ez egy olyan iránymutató összefoglalás mely nemzetközileg a befektetők által általában igényelt szempontokat tartalmazza. Külön fejezet foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a bauxit fizikai, kémiai és ásványtani sajátosságai miként befolyásolják a timföldgyártás folyamatát, azaz költségeit, tehát a nyersanyag értékének becsléséhez nyújt támpontot.

Ebben a fejezetben összefoglalás található a laterit bauxit kutatás feladatairól és módszereiről, a perspektivikus területek kijelölésétől a részletes kutatási fázisig. A fejezet olyan gyakorlati útmutatást is tartalmaz, mely kiter a mesterséges feltárásokra, a fúrásai módszerekre, átmérőre, öblítési eljárásokra, mintavételezésre, mintavételi szakaszokra, mint a előkészítésre, stb. Ezek az ismeretek nagymértékben segítik a fejlődő országok (mint-hogy a laterit bauxit nem kis hányadában a fejlődő

világban található) geológusait. Sőt meg kell jelezni, hogy tapasztalatból tudom, sajnos neves, nemzetközileg elismert nagy nyugati cégek szakemberei is gyakran híján vannak (voltak) azoknak az alapvető szabályoknak, melyek betartása egy megbízható kutatáshoz szükségesek. Ebben a témában nem maradt ki a rutin- és speciális elemzési módszereknek az ismertetése, sőt olyan gyakorlati kérdés tisztázása sem, mint a kutatás megszervezésének feladata. Befejezésül a szerzők a vagyonbecslés módszereiről, az itt használt geostatistikai számításokról, végül pedig a jelenleg szokásos megbízhatósági tanulmány tartalmi követelményeiről adnak pontos leírást.

Összefoglalva tehát a szerzők olyan minden részletre kiterjedő kitűnő könyvet adnak az alumíniumipari szakemberek számára, mely nemcsak a geológus és bányász, hanem a felhasz-

náló timföld-technológus számára is rendkívül hasznos, a mindennapi munkában jelentős segédlet. A könyv külön érdeme, hogy segíti a jobb megértést az egyes szakterületek között. A nemzetközi sikerre jellemző, hogy az elmúlt évek során számos jelentős bauxitbányát volt módomban meglátogatni Dél-Amerikától Afrikán át Ausztráliáig és nem volt olyan vállalat, ahol a könyvespolcon ne lett volna a könyv megtalálható, 1994-ben már kínai fordításban is megjelent. A szerzők több évtizedes bauxit kutatási munkásságának a mű méltó összefoglalója. Őszintén ajánlom más nyersanyagkutatásban érdekelt olvasónak is, sok jó ötlettel gazdagíthatja munkáját.

KOMLÓSSY György

B. GÉCZY: *Brief History of the Hungarian Palaeontology* (A magyar őslénytani rövid története.)

Annals of the History of Hungarian Geology, Special Issue 6. (Földtani Tudománytörténeti Évkönyv, 6. külön szám). 68 p. Ed. Hungarian Geological Society (A Magyarhoni Földtani Társulat Kiadványa), Budapest. - ISSN 0133 60 45, ISBN 963 822122

A régen várt, hiánypótló áttekintést a magyar őslénytani történetéről 1994. szeptemberében terveztek megjelentetni, ti. a Deutsche Paläontologische Gesellschaft (a Német Őslénytani Társaság) 64., magyarországi vándorgyűlésére. Technikai okokból a megjelenés néhány hónapot késétt. Ez azonban mit sem von le a mű értékéből és jelentőségéből.

GÉCZY professzor tudatos önmegtartóztatással a magyarországi őslénytani már elhunyt művelőire szorítkozott. Ez lehetővé tette számára, hogy aránylag bővebben tárgyalja a régieket.

Ennek megfelelően 20 oldalt szentelt a XIX. sz. közepe előtti, és 32 oldalt az ezt követő időszaknak. (PETÉNYI SALAMON János képezi az átmenetet.) A külföldi olvasókra való tekintettel, felvázolja a mindenkorai társadalmi hátteret is.

Az eredmény egy nem csak igen tanulságos, hanem egyúttal rendkívül olvasmányos mű.

Természetesen minden ilyen műben lehet valódi, vagy vélt hiányokat találni. Ilyennek tűnik pl. a barlangi medvével foglalkozott gerinces paleontológusnő, MOTTL Mária meg nem említése.

Minden szerző szuverén joga a súlyozás. Az olvasó joga viszont, hogy erről saját véleményét alkosson. Adott esetben két – szerintem – fel-tűnő aránytalanságot bátorodom megemlíteni.

Az egyik: FÜLÖP József részletes méltatása (20 sor a 60. oldalon). FÜLÖP József professzor, akadémikus, KFH elnök sokirányú érdemeit egyáltalán nem vitatva, úgy vélem, hogy nem volt paleontológus, és tudtommal nem is tartotta magát annak. (Ezt egyébként a szerző sem állítja róla.)

A másik, ellenkező előjelű aránytalanság BOGSCH Lászlóra vonatkozik, aki GÉCZY professzor közvetlen elődje volt a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Őslénytani Tanszékének élén. Róla 7 sor szól az 53. oldalon:

"BOGSCH L. (1906-1986), az Őslénytani Tanszék későbbi vezetője, (1958-1976), PAPP tanárségédje lett 1927-ben. Amellett, hogy a miocén puhatestűek odaadó kutatója volt, folyamatosan referálta a magyar őslénytani irodalmat külföldi szakfolyóiratokban, ily módon ismeretve a magyar paleontológusok eredményeit határainkon kívül. Akárcsak KUTASSY, BOGSCH is a bécsi Collegium Hungaricum ösztöndíjasa volt, ahol O. ABEL (1875-1946) modern őslénytant tanulta."

Ezenkívül említés történik a 8. oldalon BOGSCH L. tanszéktörténeti írásáról, amely a válogatott irodalomjegyzékben is szerepel.

Véleményem szerint BOGSCH L. nagyszámú tudománytörténeti és ismeretterjesztő írása is

megérdemelt volna egy-egy mondatot. Legfőképpen hiányolom azonban annak megemlékését, hogy megírta az első magyar "Általános őslénytan" könyvet (281 oldal, Tankönyvkiadó, Budapest; első kiadás 1968., második kiadás 1970.).

BOGSCH professzor nekrológia és publikációjának jegyzéke a Földtani Közöny 117/3. számának 313–319. oldalán található, KECSKEMÉTI Tibor tollából (1987.)

Szerkesztési hiányosságnak tartom, hogy a (rendkívül rövid, mindössze 10 tételből álló) irodalomjegyzék nincs összehangolva a szöveg-

gel. A szövegben hivatkozott egyes művek az irodalomjegyzékben több esetben nem szerepelnek, másokról viszont nem derül ki, hogy a szereplő gyűjteményes munkák valamelyikében találhatóak (Pl. GALÁ CZ 1987 in HÁ LA J. (Ed.) 1987).

Javaslom a fenti észrevételek mérlegelését a remélhetőleg rövidesen napvilágot látó magyar nyelvű változat szerkesztésénél.

DUDICH Endre

de valójában csak 9

Amos SALVADOR (szerk) 1994: *International Stratigraphic Guide*

Csak a közelmúltban jutott el hozzánk a Nemzetközi Rétegtani irányelvek 2., átdolgozott kiadása, amely a Nemzetközi Rétegtani Bizottság (ICS) Rétegtani Osztályozási Albizottsága (ISSC) keretében egy évtizedes munkával született meg. A 214 számozott oldalt tartalmazó kötet 10 számozott és 4 függelék jellegű fejezetre tagolódik.

Mind az ICS elnökének, mind az ISSC elnökének előszava hangsúlyozza, hogy az irányelvek egy javasolt megközelítési mód kíván lenni a rétegtani osztályozáshoz, a terminológiához és az eljárási módokhoz és nem egy kód. Az irányelvek célja az informálás és javaslattétel. Használatának elsődleges indoka a dolog értelmében való megváltozás lehet.

A Bevezetés c. fejezetben fogalmazták meg a 2. kiadás célját, vagyis "egy nemzetközileg elfogadható rétegtani terminológiának és eljárási rendnek egy tökéletesebb nemzetközi kommunikáció, koordináció és megértés érdekében történő kifejlesztését." A Rétegtani osztályozás elvei c. fejezet a rétegtan tárgyát az alábbiak szerint jelöli meg: "Tágabb értelemben a Föld egésze rétegzett, ilymódon valamennyi kőzet és kőzet -osztály, így az üledékes, magmás és metamorf kőzetek is bele tartoznak a rétegtan és a rétegtani osztályozás tárgykörébe". Az egységes nyelvezet reményében hivatalos és nem hivatalos rétegtani egységeket különböztet meg.

A 3. fejezet a definiálás és az eljárási módokat, a 4. fejezet a sztratotípus és típus hely általános kérdéseit taglalja.

Az 5., Litosztratigráfiai egységek c. fejezet a korábbi változathoz képest két új hivatalos ka-

tegóriát vezet be. A vulkáni képződmények alapegységeként mutatja be a lávafolyást (Flow) és felületként vagy a litosztratigráfiai egységekben belüli nagyon vékony testként a lithozontot (Lithostratigraphic Horizon). A 6. fejezet az új rétegtani egységfajták sorában új elemnek számító diszkordáns határú egységeket (Unconformity bounded Units) ismerteti. A 7. biosztratigráfiai fejezet erőteljesen megújult. Ennek bevezető részében először tekintik át az ősmaradvány együttest azok megjelenési módja és értéke szerint. Új kategória a biohorizont és a zonula. A kötet az alábbi biozóna fajtákat tekinti hivatalosnak: Tartomány-zóna (Taxon-range Zone és Concurrent-range Zone), Intervallum zóna, Származási zóna, Együttes zóna és Abundancia zóna. 7. fejezetként ugyancsak először szerepelnek az Irányelvekben a mágneses polaritású egységek (Magnetozatigraphic Polarity Units).

Sajátos adottságaik miatt külön alcím alatt jelennek meg a kronosztratigráfiai egységek sorában a prekambriumi és a kvarter képződmények a kötet 9. fejezetében. A sztratigráfiai egységek sokfélesége szükségessé tette egy újabb (10.) fejezet beiktatását, amely a különböző fajta sztratigráfiai egységek közötti viszonyt világítja meg. Sorszám nélkül, de önálló fejezetként jelenik meg a kötetben a rétegtani terminusok (összesen 376) definícióját tartalmazó leírás (Glossary of Stratigraphic Terms), a nemzeti és regionális kódok jegyzéke (amelyből, sajnálatos módon, ismételtlen kimaradt a Magyar rétegtani irányelvek).

Mintegy 1100-ra tehető a kötetben a nem hivatkozott irodalom jegyzéke. A kötetben való

tájékozódást kötet végi index segíti elő. Miután a rétegtant valamilyen mélységig a szakma teljes köre hasznosítja, a rétegtani szakemberek szűkebb körén túlmenően a kötetet minden

geológus nagy haszonnal forgathatja, különös tekintettel a nemzetközi irodalom helyes értelmezésére.

CSÁSZÁR Géza

copublished by the
Geological Society of America (GSA) and the
International Union of Geological sciences (IUGS)

International Stratigraphic Guide:

**A Guide to Stratigraphic Classification, Terminology,
and Procedure, 2nd edition**

edited by Amos Salvador, 1994

Here is the most up-to-date statement of international agreement on concepts and principles of stratigraphic classification, and a guide to international stratigraphic terminology. The first edition, published in 1976, was a significant contribution toward international agreement and improvement in communication and understanding among earth scientists worldwide. This revised, second edition updates and expands the discussions, suggestions, and recommendations of the first edition, expansions necessitated by the growth and progress of stratigraphic ideas and the development of new stratigraphic procedures since release of the first edition. A valuable tool for every earth scientist writing for an international audience.

GSA publication No. IUG001, hardbound, 220 pages in 6" x 9" format, indexed, ISBN 0-8137-7401-2, \$48.50, postpaid surface mail.

Order directly from the **Geological Society of America**

PUBLICATION SALES, P.O. BOX 9140, BOULDER, CO 80301 USA

FAX 303-447-1133

The Geological Society of America

PREPAYMENT REQUIRED. MAJOR CREDIT CARDS ACCEPTED